

Dalby 60:1

Fornlämning L1988:753/RAÄ Dalby 40:3

Fornlämning L1988:1502/RAÄ Dalby 40:2

Fornlämning L1988:815/RAÄ Dalby 40:1

Dalby Kungsgård, Dalby socken, Lunds kommun, Skåne län

Arkeologisk schaktningsövervakning och kontroll år 2020

Aja Guldåker

Titel: Dalby 60:1
Författare: Aja Guldåker
Kulturmiljörapport: 2025:1

Omslagsbild: Vy över delar av undersökningsområdet på Dalby Kungsgård västra gårdsplan med Dalby kyrka i bakgrunden mot sydöst. Fotografi Kulturen.

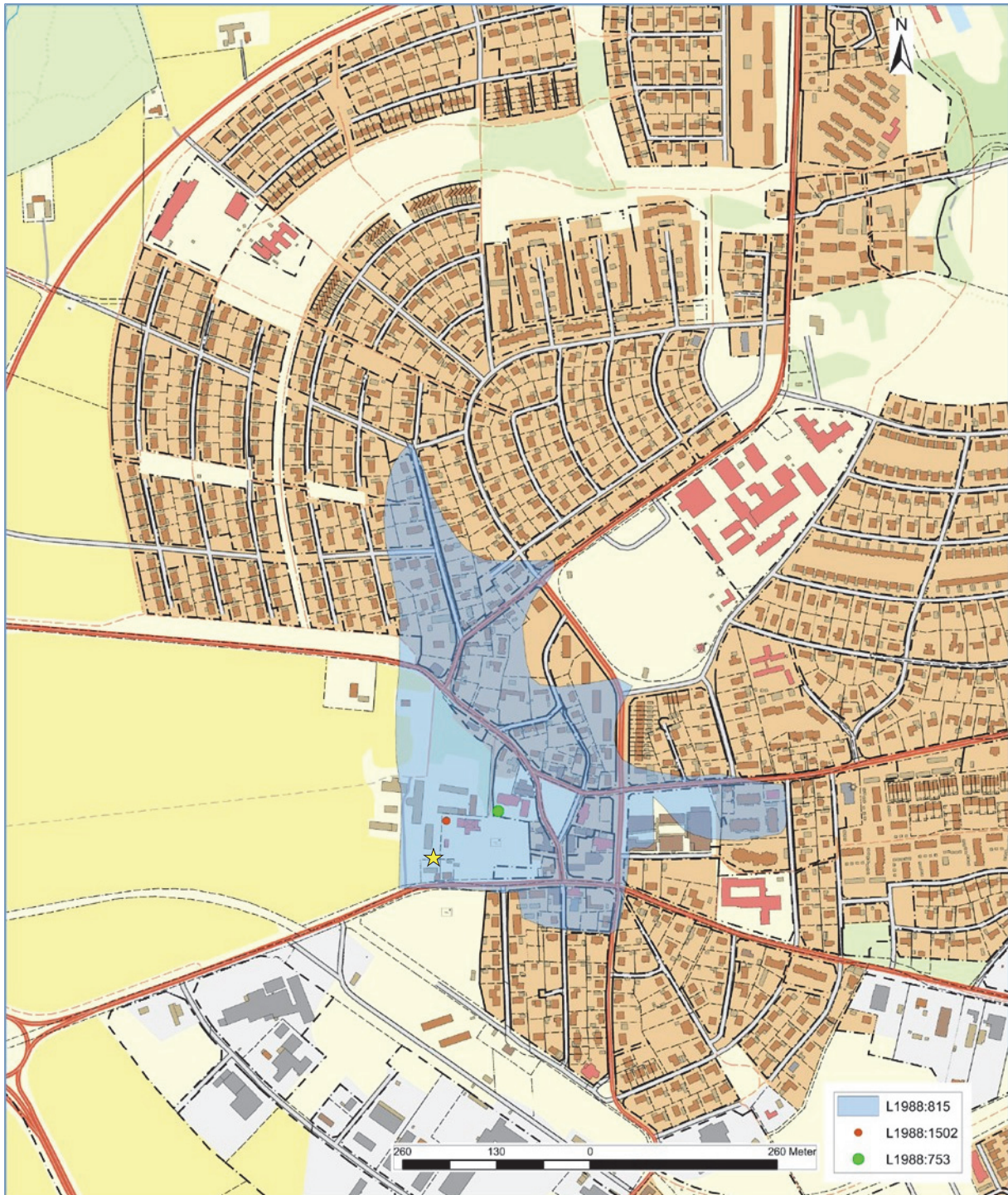
Upphovsrätt: Där inget annat är angivet, enligt Creative Commons licens CC BY

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	2
Fornlämningsmiljö	4
Historiska kartor	6
Tidigare arkeologiska iakttagelser	9
Genomförande och dokumentation	11
Övriga iakttagelser	21
Resultat och diskussion	23
Kulturlagerstatus	26
Rekommendationer inför framtida markarbeten	26
Administrativa och tekniska uppgifter	27
Källor och litteratur	28
Arkiv	28
Bilagor	29
Bilaga 1. Plan- och sektionsritningar	30
Bilaga 2. Fyndlista & Kontextregister	44
Bilaga 3. Makroskopisk analys av jordprov från Dalby kungsgård. Teknisk rapport. Jens Heimdahl, Arkeologerna–Statens historiska museer	51
Bilaga 4. Kartbeskrivning till Geometrisk karta från år 1748, Akt L40-2:29	54
Bilaga 5. Resultat av 14C datering av makrofossiler från Dalby, Skåne. (p 3438). Tandemlaboratoriet	55
Bilaga 6. Flygfotografi 1960, Lantmäteriet	58

Sammanfattning

- Statens fastighetsverk hade för avsikt att ansluta fjärrvärme till Dalby kungsgård inom fornlämningarna L1988:815/RAÄ Dalby 40:1 Bytomt/gårdstomt, L1988:753/RAÄ Dalby 40:3 Kloster L1988:1502/RAÄ Dalby 40:2 Slott/herresäte i Dalby socken, fastigheten Dalby 60:1, Lunds kommun, Skåne. Enligt länsstyrelsen beslut skulle Kulturens arkeologer finnas på plats i samband med markarbetena och genomföra en arkeologisk kontroll respektive en schaktningsövervakning (Lst dnr 431-19121-2019, Kulturens projektnummer A_2019_0097).
- I den östra delen av sträckan, som bedömdes vara den känsligaste ur fornlämningssynpunkt, planerades ledningen att förläggas i ett befintligt vatten- och avloppsschakt. För denna del skulle en arkeologisk kontroll genomföras med syfte att förhindra att fornlämning skadas. Någon schaktning utanför det befintliga ledningsschaktet var inte tillåtet. För resterande sträcka var syftet med undersökningen att vid behov med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera fornlämningen.
- I området för kungsgården har mycket få arkeologiska iakttagelser tidigare gjorts. Fokus har legat på kyrkans område och ytorna öster om klosteranläggningen och ytorna kring kyrkan. Tidigare har observationer gjorts där förhistorisk närvaro noterats i anknytning med olika undersökningar.
- I samband med 2020-års arkeologiska kontroll och schaktningsövervakning har i norra undersökningsområdet murar till en byggnad påträffats som möjligen förekommer på 1787 års historiska kartmaterial. På gårdsplanen framkom värmepåverkad lera i området för den västra längan som syns på 1748-års karta. Flera andra murar har dokumenterats och som inte direkt kan härledas till historiskt kartmaterial, vilket antyder att det kan röra sig om äldre murar.
- Flera makrofossilprover togs i olika äldre kontexter från sektionerna längs kungsgårdens gårdsplan. Några av proverna innehöll fröer som skickades på ¹⁴C analys och vars datering tyder på en förhistorisk aktivitet på platsen. Kulturlagren som dokumenterades var väldigt välbevarade med en tydlig stratigrafi och med flera murpartier. Längre norrut i schaktet framkom flera ytor med nedgrävningar, stenpackningar och tvärgående murar, samt enstaka större sten som kan tyda på viss bebyggelse och gränsmarkeringar.
- En rekommendation för framtida arkeologiska undersökningar är att öka kunskapen om de breda nedgrävningar som förekommit och som kan tyda på att en vallgrav funnits längre tillbaka i tiden. Förhistoriskt material har också framkommit både som keramik och som växtinslag och kopplingen till den medeltida klosteranläggningen på samma plats behöver lyftas fram mer.
- Fornlämningarna kan anses som mycket välbevarade med hög kunskapspotential.

Figur 1. Platsen för undersökningen markerad med en gul stjärna inom fornlämning L1988:815 Bytomt/gårdstomt (RAÄ Dalby 40:1), Fornlämning L1988:753 Kloster (RAÄ Dalby 40:3) Fornlämning L1988:1502 Slott/herresäte (RAÄ Dalby 40:2) Fastighetskartan © Lantmäteriet

Inledning

Statens fastighetsverk hade för avsikt att ansluta fjärrvärme till Dalby kungsgård inom fornlämningarna L1988:815/RAÄ Dalby 40:1 Bytomt/gårdstomt, L1988:753/RAÄ Dalby 40:3 Kloster L1988:1502/RAÄ Dalby 40:2 Slott/herresäte i Dalby socken, fastigheten Dalby 60:1, Lunds kommun, Skåne. Enligt länsstyrelsen skulle Kulturens arkeologer finns på plats i samband med markarbetena och genomföra

en arkeologisk kontroll respektive en schaktningsövervakning (Lst dnr 431-19121-2019, Kulturens projektnummer A_2019_0097).

I den östra delen av sträckan, som bedömdes vara den känsligaste ur fornlämnings synpunkt, planerades ledningen att förläggas i ett befintligt vatten- och avloppsschakt. För denna del skulle en arkeologisk kontroll genomföras med syfte att förhindra att fornlämning skadas. Någon schaktning utanför det befintliga ledningsschaktet var inte tillåtet. För resterande sträcka var syftet med undersökningen att vid behov med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera fornlämningen.

Figur 2. Geometrisk avmätning år 1719, utsnitt över Dalby. Akt L40-2:1 Lantmäteristyrelsens arkiv.

Fornlämningsmiljö

Dalby kyrka med klosteranläggning och gård är beläget på en utlöpare av Romeleåsen. Under senare delen av 1000-talet fungerade Dalby som ett viktigt administrativt centrum för kungamakten och kyrkan. Kungsgården och kyrkan uppfördes på initiativ av kung Sven Estridsson runt år 1060 och år 1066 omdanades kungsgården till ett kloster. Kyrkan lär vara Skandinavians äldsta stående kyrka.

Forskningen och skrifter kring platsen är omfattande och därför begränsas presentationen av fornlämningsmiljön i rapporten till ett minimum, bland annat med hänvisning till senare tiders sammanställningar från olika författare i skriften från år 2012 *Locus Celebris. Dalby kyrka, kloster och gård*. Det som för rapportens fokusområde är viktigt att reda ut är framför allt byggnadsförekomsten i området för aktuellt undersökningsområde. Stephan Borgehammar har i sin artikel *Kanikerna i Dalby. Tre studier*, som ingår i *Locus Celebris* från år 2012, fört en diskussion kring Dalby klostrets byggnader. Han menar att de medeltida byggnaderna norr om kyrkan är lättare att förstå utifrån deras läge och utformning som överensstämmer med andra klosteranläggningar. Västra huskroppen, vars byggnad är den enda som kvarstår, har en oklar tidigare funktion, men idag utgör byggnaden gårdens mangårdsbyggnad, är ett bostadshus och själva anledningen till att byggnadens ska uppvärmas med fjärrvärme. Ett magasin sydväst om mangårdsbyggnaden och ett häststall i nordväster anges vara ytterligare bevarade medeltida byggnader (Borgehammar 2012:308ff).

I sin avhandling *Bakom fasaderna* (2005) presenterar byggnadsarkeologen Gunhild Eriksdotter en fördjupad studie av klosteranläggningen och dess byggnader som till stor del skapade en sluten enhet norr om kyrkan och öster om den kvarvarande byggnaden som ingått i klosteranläggningen. Eriksdotter summerar presentationen med att argumentera för att Dalby kloster var uppbyggt efter medeltida klosterkoncept med funktioner kopplade till rumslig organisation (Eriksdotter 2005:280).

Figur 3. Den vita byggnaden längst bort i bild är den sista kvarvarande västra delen i den medeltida klosteranläggningen. Idag fungerar byggnaden som en bostad för arrendatorn till Dalby kungsgård. Byggnaden närmast i bild kallas för Magasinet och kan ha uppförts under 1300-talet. Fotografi från väster år 2020.

Figur 4. Den vita byggnaden längst bort i bild är den sista kvarvarande västra delen i den medeltida klosteranläggningen. Idag fungerar byggnaden som en bostad för arrendatorn till Dalby kungsgård. Byggnaden närmast till höger i bild kallas för Magasinet och kan ha uppförts under 1300-talet. Byggnaden till vänster i bild kallas för Ungdjursstallet. Fotografi från väster år 2020.

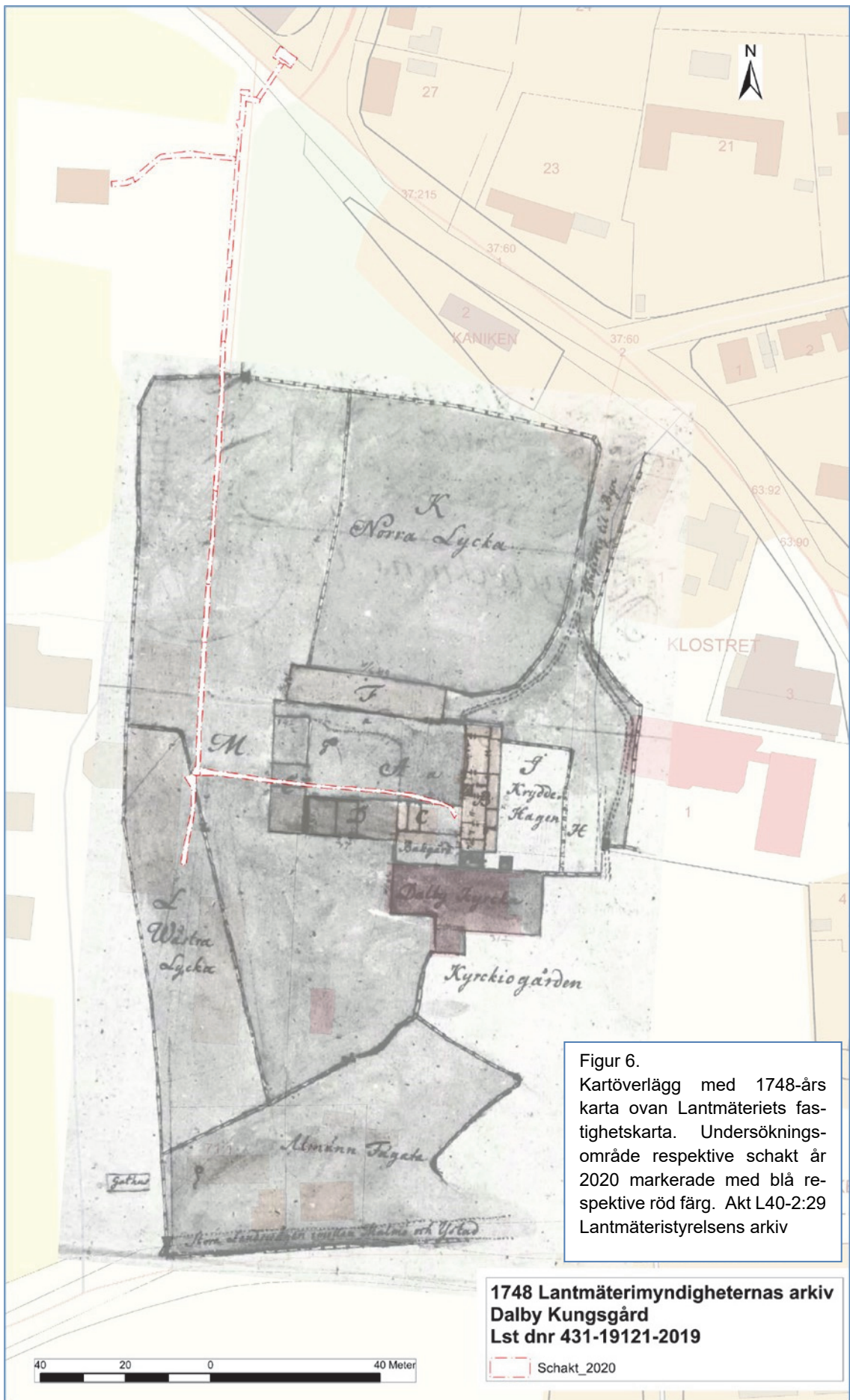
Figur 5. Den västra ekonomibygnaden och vy mot infartsvägen i norr. Fotografi från söder år 2020.

Historiska kartor

Historiska kartor är till god hjälp för förståelsen av hur området disponerades runt Dalby kyrka och kungsgård från 1700-talet och framåt, men det betyder inte att allt som förekom på platsen infördes på kartorna och att allt som finns med stämmer. Utgångspunkten vid georeferering är att hitta punkter som har följt med hela tiden, exempelvis vägkorsningar, gränser och i vissa fall byggnader. Beroende på upprättarens inmätningsskicklighet blir resultaten därefter lite skiftande mot dagens fastighetskarta. Den äldsta kända kartan är en geometrisk avmätning utförd av Johan Hesselgren från år 1719 (figur 2). Rent inmätningstekniskt stämmer inte måtten helt och kyrkobyggnaden och kungsgårdens byggnader är något schematiskt införda på kartan.

På en geometrisk karta från Lantmäteristyrelsens arkiv daterad till år 1748 är byggnaderna bättre införda på kartan än tidigare och en georeferering mot dagens fastighetskarta presenteras i figur 6. På kartan har förklaringar till byggnader och områden kopplats till en beskrivning (fullständig beskrivning i bilaga 4): **A)** *Betecknar Gården eller Planen emellan Wånings och Ladugårdshusen, hwilken til en del är Stenlagd warandes samma del med lit:a utmärks* **B)** *Östra eller WåningsLängan består af ett gammalt grundmurat Stenhus, 2^{ne} Wåningar högt och belagt med Tegeltak; är til tak, loft, golf, fönster och dörrar mycket förfallet och förderfwat/.../* **C)** *Södra Längan, består af ett Brygghus på östra ändan och ett malthus på den Västra in till Portskiulet, är bygt med korswercke af Eketimmer och täkt med tegel. Skorstenen och Bagareugnen i Brygghuset äro ruinerade, Samt fotträdet på den södra sidan inn åt Bakgården förlorat.* **D)** *Södra Lolängan, ett gamalt grundmurat stenhus med halmtak, derutinan äro en loga och 2^{ne} ladugolf.* **E)** *Lolängan, bygd med korswercke, lerwäggar och halmtak, samt fördelad uti en loga mitt uppå och ett ladugolf på hwarthera sidan om logan, hwilka äro försedde med bäsas och brukar, när säden är uttrusken, til Stall för foderboskap.* **F)** *Norra längan, som brukas til stall, är ett grundmurat stenhus och tegelhängt, deruti han (?) äro dels bäsas dels Spiltrum, men de senare til Timmerverket odugelige, samt krubborne bristfällige. Hela golfwet är stenlagt men nu så ojämt at det nödwändigt bör läggas om igen.* **G)** *Utwisar Brunnen i gården, /.../* **H)** *Utwisar platsen, hwarest i fordna tider Skal hafwa varit bygt ett Closter, hwaraf nu ei mera är öfriget än några lemningar af östre och wästre murarna.* **I)** *Kryddehagen, östan om östra Längan, Ligger nu nu merendels obrukad* **K)** *Norra Lyckan, är täpt med Stengärde och ris ofwan uppå, Samt warit förledet åhr besådd med kummin, hwartil kan dck icke tyckas wara för dess något sida belägenhet Skull, Särdeles tienlig* **L)** *Wästra Lycka, är likaledes med stengärde kringstängd och besås med korn* **M)** *Den yttre med Stengård infredade Ladugårdsplanen, på hwilken de på Halmantagne utgångsöken gå.*

Storskifteskartan från år 1787 uppvisar hög noggrannhet vid uppmätning och är väldigt detaljerad med markerade stengärden, dammar och övriga gränser (figur 7). Muren som finns idag mellan boningshuset och kyrkan uppfördes på 1950–60-talet i samband med att brygghusets östra del revs, vars byggnad tidigare anslöt till boningshuset. Magasinet, som utgör byggnaden i sydväst i förhållande till boningshuset, har troligtvis medeltida ursprung, kanske så tidigt som under 1300-talet (figur 7, Eriksdotter 1996:81ff).

Figur 6.
 Kartöverlägg med 1748-års
 karta ovan Lantmäteriets fast-
 tighetskarta. Undersöknings-
 område respektive schakt år
 2020 markerade med blå re-
 spektive röd färg. Akt L40-2:29
 Lantmäteristyrelsens arkiv

1748 Lantmäterimyndigheternas arkiv
Dalby Kungsgård
Lst dnr 431-19121-2019
 Schakt_2020

Figur 7.
 Kartöverlägg med 1787-års karta ovan Lantmäteriets fastighetskarta. Undersökningsområde respektive schakt år 2020 markerade med blå respektive röd färg. Akt L40-2:3 Lantmäteristyrelsens arkiv

1787 Lantmäteristyrelsens arkiv/ Dalby Kungsgård
 Ovan Lantmäteriets fastighetskarta
 Undersökningsområde med schakt år 2020
 Lst dnr 431-19121-2019

Undersökningsområde
 Schakt

120 60 0 120 Meter

Tidigare arkeologiska iakttagelser

På figur 19 presenteras ett urval av de arkeologiska iakttagelser som har gjorts under årens lopp, samt aktuella iakttagelser.

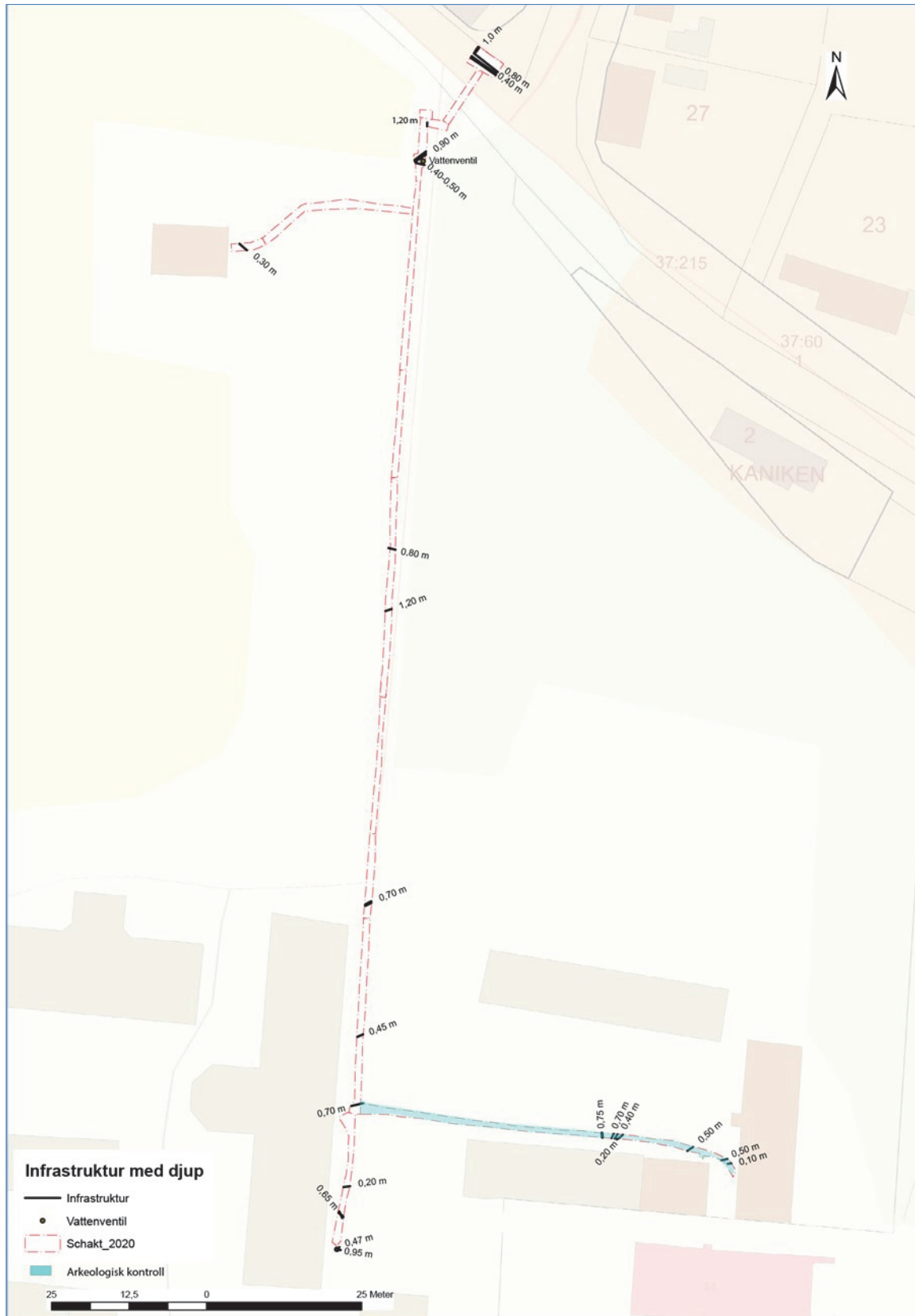
Ett flertal arkeologiska undersökningar har under 1900-talet företagits i området kring Dalby kyrka och ett urval av undersökningarna presenteras av Jes Wienberg i samlingspublikationen *Locus Celebris* (Wienberg 2012:23ff). I samband med en ledningsdragning väster om tornet framkom två grundmurar och ett tegelgolv, liksom en trumma av sten, vilket noterades i en dagbok av antikvarien Ragnar Blomqvist år 1936 (Blomqvist 1936). Under åren 1965–66 genomförde Lunds universitet flera undersökningar där ett flertal grundmurar tillkom och som visar en komplex miljö kopplat till kyrkan (Wienberg 2012:23ff, Welin 2012:175) Kyrkan undersöktes åren 1919–20, vilket bland annat resulterade i en ofta återkommande planritning som visar kyrkans olika byggnadsfaser. År 1947 gjorde Erik Cinthio, i samband med förnyelsearbeten av kryddträdgården, tre mindre schakt för att utröna hur klosteranläggningens försvunna norrlänga anslöt till dess östra länga. En tröskelsten påträffades i förlängningen av östlängans östra mur. Vidare påträffades plundrade murrester som visade läget för anslutningen mellan de norra och östra längorna, samt ett mindre stycke av vad som antagits vara norrlängans sydmur. En förundersökning genomfördes år 1994 i samband med omfattande reparations- och restaureringsarbeten på Dalby kungsgård. Resultatet visade att klosterlängorna uppfördes i tegel före år 1388, då längans grundmur överlagrats av en kraftig brandhorisont (Eriksdotter 1996). En sammanställning av tidigare påträffade murar finns även i *Bakom fasaderna* av Gunhild Eriksdotter och sammanställningen har lagts in i aktuell rapport rörande tidigare iakttagelser (Eriksdotter 2005:29).

En provundersökning inför nybyggnation av ett församlingshem genomfördes år 1981 inom kvarter Klostret 1, varpå fyra schakt upptogs cirka 30 meter öster om kungsgården. Medeltida byggnadslämningar av tegel och sten dokumenterades och en kulturlagermäktighet på 0,80 meter, vilket ledde vidare till en mer omfattande undersökning år 1982 (Stenholm 1981, Wallin 1985). På en yta av omkring 370 m² avbanades matjordslagret ner till 0,80 meters djup. Syllstensrader som påträffades år 1981 framkom men var fragmetariskt bevarade. Minst två byggnader som vilat på syllstensrader och som haft golv av sten och tegel kunde konstateras med en datering till 15–1600-tal. Det fanns även minst en ugn/spis. Även äldre byggnadslämningar dokumenterades och dessa kan förmodligen kopplas till klosteranläggningens absid. Enligt Wallin kunde intensiva aktiviteter konstateras i tre horisonter: tidigmedeltid 1000–1200, högmedeltid 1250–1350 och efter reformationen 1500–1600 (Wallin 1985:21).

Den äldsta markytan som Wallin konstaterade täckte större delen av den undersökta ytan och kunde dateras till 1000–1100-tal. Fyndmaterialet utgjordes bland annat av äldre svartgods, järnföremål, spik, fönsterglas, djurben, enstaka flintor och ett mynt präglat för Knut den store i York mellan 1017 och 1023. Förhistoriska aktiviteter omnämns kortfattat med hänvisning till insamlade flintavslag från den äldsta markytan. Keramikfynd som möjligen kan dateras till yngre bronsålder framkom samt några vikingatida keramikskärvor tyder på att det vid några tillfällen legat boplatser i närheten (Wallin 1985:12f, 20ff).

Ett större dike konstaterades i nordöst längs med Lundavägen i samband med en schaktningsövervakning år 2020–2021. Diket var omkring 3,50 m brett och från morännivån var diket cirka 0,60 m djupt. Den hade en rund bottenkant med plan botten där det framkom en del mindre sten. Diket bestod överst av olika svämlager av sand och lera som ackumulerats över tid. Ett tjockt bottenlager bestod av brun, kompakt humus som tolkas vara resterna av nedbrutet material av löv och grenar. Två makrofossilprover skickades in på analys, ett från den översta fyllningen och ett i botten. Makrofossilprovet från dikets översta destruktionslager uppvisade spår av ängsväxter, köksavfall samt latrinavfall. Materialet är sekundärt påfört i diket, troligtvis i samband med destruktionsarbete. Provet från dikets understa lager uppvisade nästan enbart spår av ogräs, som kan ha ingått i kyrkogårdens flora. Ett ¹⁴C-prov analyserades, med datering till år 1297–1397 Cal. AD (95,4% probability), vilket tyder på en högmedeltida datering (Lidh 2022:8).

I området för kungsgården gårdsplan och norr därom har troligtvis inga markarbeten tidigare dokumenterats, förutom iakttagna murar i avloppschaktet 1978, varpå aktuell undersökning utgör ett viktigt kunskapsinlägg rörande Dalby klostrets disposition av ytor.

Figur 8. Schaktöversikt med Lantmäteriets fastighetskarta underliggande. Området för den arkeologiska kontrollen markerat med blå färg. Påträffade kablar och rör markerade med djup.

Genomförande och dokumentation

En arkeologisk kontroll genomfördes i området för den östliga sträckan över kungsgårdens gårdsplan för att säkerställa att befintligt vatten- och avloppsschakt användes. En avvikelse från det äldre schaktet gjordes längst i öster då schaktet skulle anslutas till kungsgårdens pannrum och detta avstämde med länsstyrelsen. Schaktet över kungsgårdens gårdsplan och ner mot ekonomilängan i väst uppvisade mycket välbevarad stratigrafi i sektionerna. Flera områden med grundmurar framkom liksom flertalet områden med rasering efter äldre bebyggelse. Sektionerna där stratigrafien var som mest välbevarad dokumenterades både med fotografier samt med upprättade sektionsritningar i skala 1:20 med beskrivningar. Viss provtagning med makrofossilanalys och ^{14}C genomfördes. Ett område med nyligen genomförda schaktningsarbeten noterades precis väster om gårdsplanen och området mättes in med GPS RTK där modernt material låg synligt. Enligt arrendatorn på kungsgården hade de haft en akutåtgärd i området för en modern brunn och att de schaktat omkring denna under vinterhalvåret 2019. Ingen anmälan till länsstyrelsen gjordes i samband med markarbetena och ingen antikvarisk medverkan förekom heller i efterhand.

Under grävningsarbetet uppkom det ytterligare ett behov av att komplettera ansökan då det uppmärksammades att det ansamlades mycket vatten i schaktet. Kompletteringen avstämde med länsstyrelsen. För att kunna leda bort vattnet nedlades en dräneringsslang som skulle anslutas till befintlig dräneringsbrunn. I samband med detta förlades även en radonledning till en ny radonbrunn för att ventileras bort radon från bostadshuset. Den kompletterande sträckningen schaktningsövervakades och dokumenterades både med GPS RTK och med planritning i skala 1:100 och sektionsritningar i skala 1:20. Övrigt planerat schaktningsarbete fortlöpte enligt ansökan och en schaktningsövervakning kunde genomföras med sedvanlig dokumentation bestående av både handritade sektioner och planer, inmätning med GPS RTK samt kompletterande digitala fotografering. Markarbetena pågick under perioden 2020-09-01–2020-09-28.

Den arkeologiska kontrollen genomfördes på den sydöstliga sträckan mellan kungsgårdens huvudbostad och den västra ekonomilängan (figur 8). Förutsättningarna som angavs i beslutet var att äldre rörschakt med rör liggandes på ett djup större än 1 meter skulle följas med maximal schaktbredd på 0,80 meter och ett maximalt djup på 1,00 meter. En avvikelse stämde av redan inledningsvis med länsstyrelsen då befintlig rördragning intill huvudbostaden endast hade ett djup av 0,50 meter. Rördragningen flyttades då söder om aktuellt schakt med ett schaktbottenmått om 0,50 meter, vilket påverkade en grundmur från en byggnad som funnits väster om huvudbyggnaden. Några av grundstenarna samt en stenläggning tillhörande densamma togs bort. Ytterligare en avvikelse meddelades i området för befintliga brunnar. Där fick schaktet löpa vid sidan om brunnen då fjärrvärme inte kunde dras igenom befintlig vatten- och avloppsbrunn.

I rapporten används förkortningar som C= Sektion, K=Kontext, PM=Makrofossilprov, ^{14}C =Kol 14 prov, LUHMnr=inventarienummer för fynd till Lunds universitetets historiska museum. I bilaga finns detaljerade sektionsritningar med beskrivningar, en kontextförteckning, en fyndförteckning samt bilagor rörande underkonsulters analysrapporter.

Figur 9. Det östvästliga schaktet mellan bostadshuset och ekonomibyggnad i väst följde ett äldre schakt. Sektionerna uppvisade en väldigt välbevarad fornlämning med riklig stratigrafi där flera grundmurar med intilliggande lergolv och ytor med värmepåverkad lera framkom. Fotografi taget från väst år 2020.

Det äldre schaktet var lätt att följa då det under befintligt marklager av singel saknades stenläggning där schaktet gått. Fyllningsmassorna var omrörda kulturlager. En sektionsritning upprättades på den södra schaktväggen omkring 15 meter västerut (bilaga 1, Sektion C390). Den norra sektionen upprättades cirka 17 meter väster om bostadshuset (bilaga, sektion C321). Båda sidor av schaktet uppvisade mycket välbevarade kulturlager där partier med murar av gråsten framkom (figur 9). Brandlager (K22, 173, 180) dokumenterades och även värmepåverkade områden (K20, 21) som kan tyda på att en ugn funnits på platsen. Alternativt har ett korsvirkeshus med lerfack brunnit och kollapsat. I schaktområdet där muren stack fram i sektion och hela vägen till gårdsplansmuren framkom mängder med stora natursten i fyllningen och det rör sig om flera grundmurar som delvis syns i båda schaktväggar (K25, 26, 23, 78, 85; bilaga 1, Sektion C321). Förmodligen har tidigare schaktningsarbeten inneburit att murar perforerats och efter rörläggning har schaktmassorna återbördats. I bilagsdelen finns samtliga sektioner med lagerbeskrivningar.

Flera makrofossilprover togs från kontexter som förekom i området för kungsgårdens gårdsplan. Ett prov togs från en äldre marknivå i nivå med schaktbotten på ett djup av cirka 1 meter och cirka 27 m väster om kungsgården. I provet förekom rikligt med obränd träflis och bark, fiskben- och fjäll, sparsamt med ängsväxtfröer och ogräsfröer. Inslag av hallon (*rubus idaeus*) förekom, liksom humle (*humulus lupulus*) och fläder (*sambucus nigra*). Ett litet inslag av sädeskorn och skalkorn noterades (K82; PM1, Heimdahl bilaga 3). Ovanpå marklagret förekom bebyggelseaktiviteter i form av flera lergolv och brukslager. Men provets låga innehåll av fröer kan tyda på att botten på schaktet motsvarar en lågintensiv period på platsen.

Lite längre västerut, närmare bestämt omkring 33,5 meter väster om kungshuset togs makrofossilprov 3 i ett lager på schaktbotten där det delvis förekom en stenläggning (K95; PM3, Heimdahl bilaga 3). Även detta prov innehöll rikligt med obränd träflis och bark, träkol, örtartade växter, mossor, hasselnötsskal och däggdjurs- och fågelben. Provet var mycket rik på fröer bland annat från ängsväxter och mängder med olika ogräsarter. Av odlade växter förekom trädgårdsmålla (*atriplex cf. hortensis*), svartsenap (*brassica nigra*), kål (*brassica cf. oleracea*), rova (*brassica cf. rapa*), morot (*daucus carota*), lin (*linum usitatissimum*), kranborre (*marubium vulgare*) och rikligt med fläder (*sambucus nigra*) (PM3, Heimdahl bilaga 3). Från provet skickades frö till Tandemlaboratoriet i Uppsala för ¹⁴C datering, vilket gav en ålder BP 295 BC ±30, med 95.4% probability BC 389–BC 346 (28.0%) BC 315–BC 203 (67.2%) (Ua-69499, Tandemlaboratoriet; bilaga 5). Det är en väldigt tidig datering som kan diskuteras och möjligen kan det finnas en förhistorisk boplats på platsen, vars fröer omlagrats i medeltida lager i samband med markarbeten.

Lite längre högre upp i stratigrafien på cirka 0,50 meters djup omkring 35 meter väster om kungsgården i ett lager innehållandes träkol, tegelkross, kalkbruk, lera, bränd lera togs makrofossilprov PM2 och lagret bedömdes vara ett raseringslager i en ugn (K98, PM2, Heimdahl bilaga 3). Provet innehöll rikligt med träkol och köksavfall i form av däggdjurs- och fågelben, fiskben och -fjäll. Inga fröer från varken ängsväxter, ogräs eller odlade växter förekom, men däremot förkolnade fröer från havre (*avena cf. sativa*), sädeskorn (*cerealiea indet*), skalkorn (*hordeum vulgare ssp. Vulgare*) och humle (*humulus lupulus*), vilket stärker tolkningen att det rör sig om ett brukslager från en ugn. Från provet skickades frö till Tandemlaboratoriet i Uppsala för ¹⁴C datering, vilket gav en ålder BP 1264 AD ±27 95.4% probability, AD 1276–AD 1312 (64.0%) (Ua-69498, Tandemlaboratoriet; bilaga 5).

Omkring 55 meter väster om kungsgården, på ett djup av omkring 0,60 meter, togs ett makrofossilprov i en brukshorisont där även yngre rödgerskeramik förekom (PM6, Heimdahl bilaga 3; LUHM33113:6, bilaga 2; K179, bilaga 1). I provet förekom rikligt med träkol och köksavfall i form av däggdjurs- och fågelben, fiskben och -fjäll samt kalkbruk. Inga ängsväxter eller ogräsfröer noterades, men däremot 5 hallonfröer (*Rubus idaeus*) och 300 fläderfröer (*Sambucus nigra*). Resultatet tyder på en matberedningsplats enligt Heimdahl (PM6, Heimdahl bilaga 3).

Omkring 55 meter väster om kungsgården, på ett djup av omkring 0,80 meter, togs ett makrofossilprov i en äldre markhorisont där även äldre rödgerskeramik förekom som kan dateras till 1200–1400-talet (PM5, Heimdahl bilaga 3; LUHM33113:5, bilaga 2; K178, bilaga 1). I provet förekom träkol, men inga

oförkollade ängsväxter, ogräsfröer eller odlade växter. Bland de förkollade fröerna förekom dock ogräsen klätt (*agrostemma githago*), svinmålla (*Chenopodium album-type*) och brunört (*prunella vulagris*). Enligt Heimdahl tyder provet att det rör sig om köksavfall. Säden domineras av skalkorn, men även vete och råg påträffades. Inget andra material påträffades i provet, varken animaliskt eller vegetabiliskt. Från provet skickades ett frö till Tandemlaboratoriet i Uppsala för ¹⁴C datering med resultatet ¹⁴C ålder BP 831 AD ±27 95.4% probability, AD 777–AD 779 (0.8%), AD 883–AD 993 (94.5%) (Ua-69500, Tandemlaboratoriet; bilaga 5). ¹⁴C-dateringen och förekomsten av den yngre keramiken tyder på att det förekom omlagrat makrofossilmaterial från en förhistorisk närvaro på platsen.

Figur 10. Området närmast i bild tillhör fyllnadsmassor i ett akutschaktat område kring en modern brunn. Väster om schaktet framkom stora stenar i orangebrunfärgat grus, vilket tyder på att en stor nedgrävning förekommit i området tidigare (K28–30, 181–182).

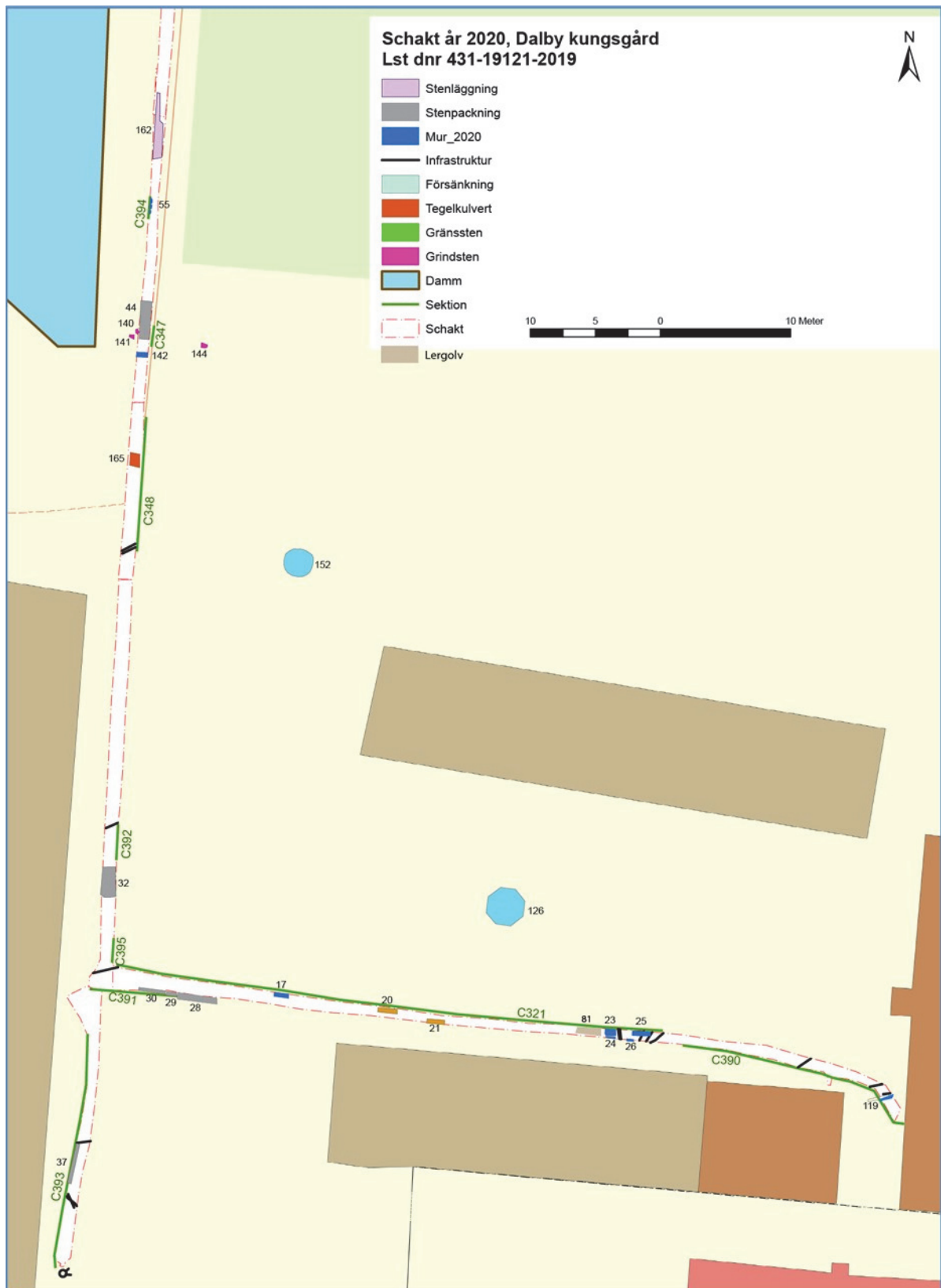
Utanför den inre gårdsplanen fanns ett område med annat markmaterial kring en vatten- och avloppsbrunn. Arrendatorn uppgav att de haft ett akut stopp i avloppet under höst/vinter 2019 och att de schaktat ner till befintliga rör på frostfritt djup. I detta område fanns inga intakta kulturlager kvar att dokumentera i sektionen (K27, 184; bilaga 1, Sektion C391). Väster om den befintliga vatten- och avloppsbrunnen på den yttre gårdsplanen fanns ett omfattande område med stora stenar ner till schaktbotten (K28–30, 181–182; figur 10, bilaga Sektion C391). Fyllningen kring stenarna var porös med rödaktigt grus. Västerut övergick det till att stenar låg i en fyllning med fet brun lera. I den norra sektionen förekom inga stenar, men på fotografiet i figur 10 syns den orangebruna färgen tydligt att den även löpt längre norrut och det kan bero på att marken sluttar söderut att den norra schaktväggen ser annorlunda ut. Tolkningen är att stenarna östs ner i en stor nedgrävning. När detta skett är oklart, det kan vara ett resultat av att

större arbeten gjordes i samband med att den västra ekonomilängan uppfördes. Längan förekommer först på 1787 års kartmaterial. Det kan också vara resultat av att ett stort dike igenfyllets, se resonemang nedan.

Ett kompletterande arbete med dränering och sättande av en radonbrunn genomfördes från vinkel till det östliga schaktet rakt söderut längs med den västra ekonomilängan (figur 11). Betydliga nivelleringsinsatser kunde konstateras och på 1 meters djup längst i söder framkom övervägande uppfyllnadsmassor, men på schaktbotten dokumenterades en äldre markhorisont med inslag av gråsvart fet lera med träkol, sot, kalkbruk och tegelkross. Möjligen detsamma lager som dokumenterades längre norrut som ett brandlager (K56, 58; bilaga 1, Sektion C393). Längst i norr där dräneringsschaktet gick ihop med det östliga schaktet framkom på 0,70 meters djup en äldre stenläggning satt i ett lager av kalkbruk som i sin tur låg ovanpå massor av brandlagerkaraktär (K36, 38; bilaga 1, Sektion C393). Morän framkom därefter på 0,90 meters djup. I schaktet som löpte norrut öster om den västliga ekonomilängan upprättades flera korta sektioner för att fånga stratigrafien i området och även för att dokumentera morännivån liksom moränens övergång från fast kompakt lera till en mer sandig konsistens (figur 12; bilaga 1, C392, 395).

Figur 11. Ett kompletterande schakt för att sätta en radonbrunn och för att ansluta dränering genomfördes från den västra ekonomilängan och söderut. Personal från NCC. Fotografi taget ifrån norr.

Figur 12. Schakt-, kontext- och sektionsoversikt nedre delen av undersökningsområdet. Lantmäteriets fastighets-karta underliggande.

Flera mindre tvärlöpande ledningsschakt dokumenterades i det norrgående schaktet öster om den västliga ekonomilängan (figur 12). Ett område med stora stenar med oklar funktion framkom nedgrävda i morän på 0,90 meters djup i ett cirka 2,50 meter brett område (K32, figur 12). En tegelkonstruktion framkom i den östra sektionen 11 meter norr om ekonomilängan (K165; bilaga 1, C348). Ett valv kunde anas och fälttolkningen var att det kunde röra sig om en kulvert som var igenpluggad med både sten och tegel (figur 13). Ovanpå tegelkonstruktionen fanns en äldre vägbeläggning eller hårdgjord yta (K49) med ett överliggande lager av tegelkross och -bitar som kan ha utgjort ett golv (K50). Längst upp under bärlager på 0,20–0,30 meters djup dokumenterades en stenläggning (K50) där området ovan tegelkonstruktionen var avvikande med mindre stenar (K52). Kanske utgjorde det en markering av kulvertens placering eller så har det funnits en byggnad vid något tillfälle. Tegelkonstruktionen var placerad i ett område där morän över gick från sandig till lerig, vilket kanske kan ha haft betydelse om det krävdes en kulvert för att rikta vattenflödet åt önskat håll.

I höjd med en befintlig damm väster om grusvägen fanns det flera resta stenar i markytan, vilka troligen markerade gränsområden, eventuellt in till kungsgården (K140, 141, 144; figur 12, 14–15). En tvärgående mur (K142) dokumenterades ovanpå morän som framkom på 0,50 meters djup. Funktionen är oklar men kan också ha haft något att göra med gränsmarkeringarna nämnda ovan. Norr om muren dokumenterades ett område med packad sten med tegelkrossinblandning som kan ha haft en dräneringsfunktion under en väg (figur 12, K44; bilaga 1, C348). Ytterligare en mur framkom ett 10-tal meter längre norrut, men denna gång endast i schaktväggen. Tre stora stenar stack ut ur den västra sektionen på 0,70 meters djup. En nedgrävning på omkring 1,50 meters bredd dokumenterades som var fylld med en varierad blandning av stora och små stenar, tegelkross, kalk och träkol. Nedgrävningen fanns inte på motsatt sektionvägg (figur 12, K43, 55; bilaga 1, C394). En stenläggning dokumenterades på 1 meters djup och kunde följas norrut omkring 5 meter i det smala ledningsschaktet (K162, figur 12).

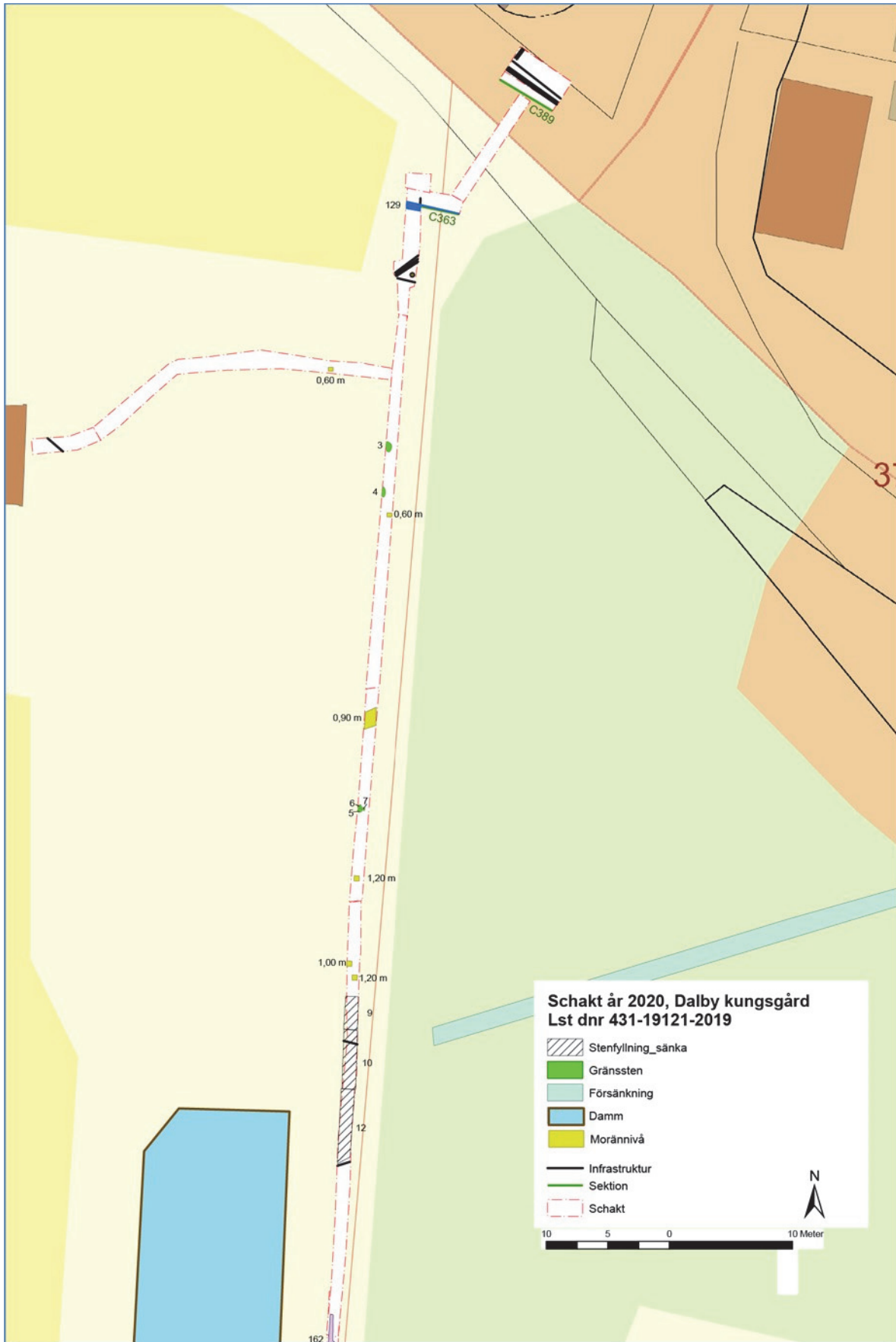
Figur 13. En tegelkulvert med valv dokumenterades 11 meter norr om den västra ekonomibyggnaden. Fotografi från väster.

Figur 14. Gränsstenar på markytan på båda sidor om grusvägen (K140, 141, 144). Fotografi från väster.

Figur 15. Gränsstenar på markytan på båda sidor om grusvägen (K140, 141, 144). En befintlig damm finns på den västra sidan om alléen. Fotografi från söder.

Figur 16. Schakt- kontext- och sektionsöversikt övre delen av undersökningsområdet ovan Lantmäteriets fastighetskarta.

Öster om den befintliga dammens norra begränsning framkom ett brett bälte av stenpackningar med olika storlek på stenar och i mitten en fördjupning med större stenar, vilket uppfattades som en möjlig grundmur, men kanske snarare utgör en igenfylld sänka (figur 16, K9, 10, 12). Den totala bredden var omkring 13 meter och området med de större stenarna (K10) utgjorde omkring 5 meter av den totala bredden. En vattenledning påträffades på 0,80 meters djup vid den norra kanten av kontext 10 (figur 16). På fornsöks kartsikt terrängskuggning kan en försänkning skönjas österut, dock inte med helt samma orientering som vattenledningen (jämför figur 16). Försänkningen kan vara ett dike som löper mot den befintliga dammen (fornreg). Morännivån i området varierade mellan 0,60 meters djup intill schaktets korsning åt nordväst och ner mot stenpackningen på 1,20 meters djup. Flera solitära stenar dokumenterades och ett förslag på funktion är att de utgjort gränsmarkeringar mellan odlingsjordar (figur 16, K3–7). I norra delen av undersökningsområdet framkom en möjlig grundmur och en sektion upprättades (figur 16, K129; bilaga 1, Sektion C389). Ett makrofossilprov (PM4) togs i den äldre underliggande markhorisonten och resultatet visade på inslag av enbarr och -bär (*Juniperus communis*), kvistar och träkol, men även inslag av fiskben och -fjäll vilket brukar förekomma i köksavfall. I förhållande till de andra proverna som togs på gårdsplanen vid kungsgården är detta prov ganska magert. Men förutom några enstaka ogräs och ängsfröer fanns 45 fröer från fläder (*Sambucus nigra*) och enstaka skalkorn och sädeskorn (K42; bilaga 1, Sektion C363). Resultatet tyder närmast på betesmark med inslag av enbuskar, vilket är väldigt vanligt än idag i trakten.

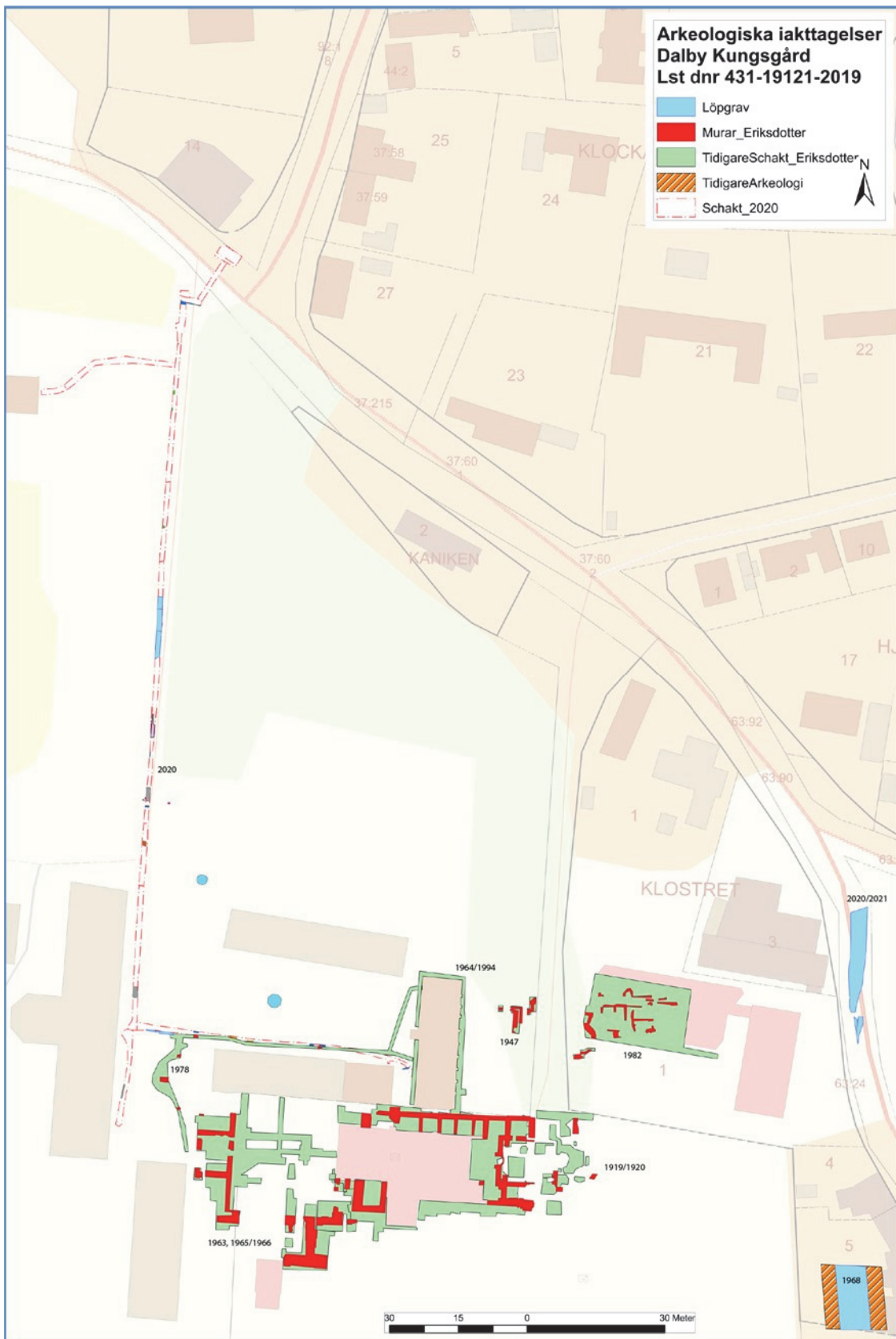
Figur 17–18. Till vänster: en grundmur dokumenterades i det norra undersökningsområdet (K129) och delar av muren syns närmast i bild. Ovan: under stenmuren togs ett makrofossilprov (PM4) på jorden som visade att det troligen varit betesmark med förekomst av enbuskar (lilla bilden). Fotografiet taget ifrån norr och den svaga sluttningen mot söder kan skönjas längs vägens riktning mot kungsgården.

Övriga iakttagelser

En stensatt brunn mättes in nordväster om den norra ekonomilängan (figur 13, 19, K152). Placeringen är intressant och det finns ingen uppenbar koppling till dagens verksamhet. Kanske har den haft med den tidigare trädgårdsanläggningen att göra och på flygbilder från 1960-talet framgår att det fortfarande fanns en viss skötsel av ytan norr om kungsgården (bilaga 6). En inventering av kvarvarande växtlighet och strukturer kunde ge en större kunskap om odlingsverksamheten och markanvändningen kopplad till kungsgården. En sänka i terrängen har noterats på kartlagret terrängskuggning på fornsök och det kan röra sig om ett modernt ledningsschakt alternativt ett äldre dike. Frågan rekommenderas att utredas eftersom ett äldre dike kan även tyda på förekomst av ett äldre försvarsverk (figur 16).

Figur 19. En stensatt brunn upptäcktes nordväster om den norra ekonomilängan (K152). Fotografiet taget ifrån norr.

Figur 20. Arkeologiska iakttagelser som nämns i rapporten med Lantmäteriets fastighetskarta underliggande.

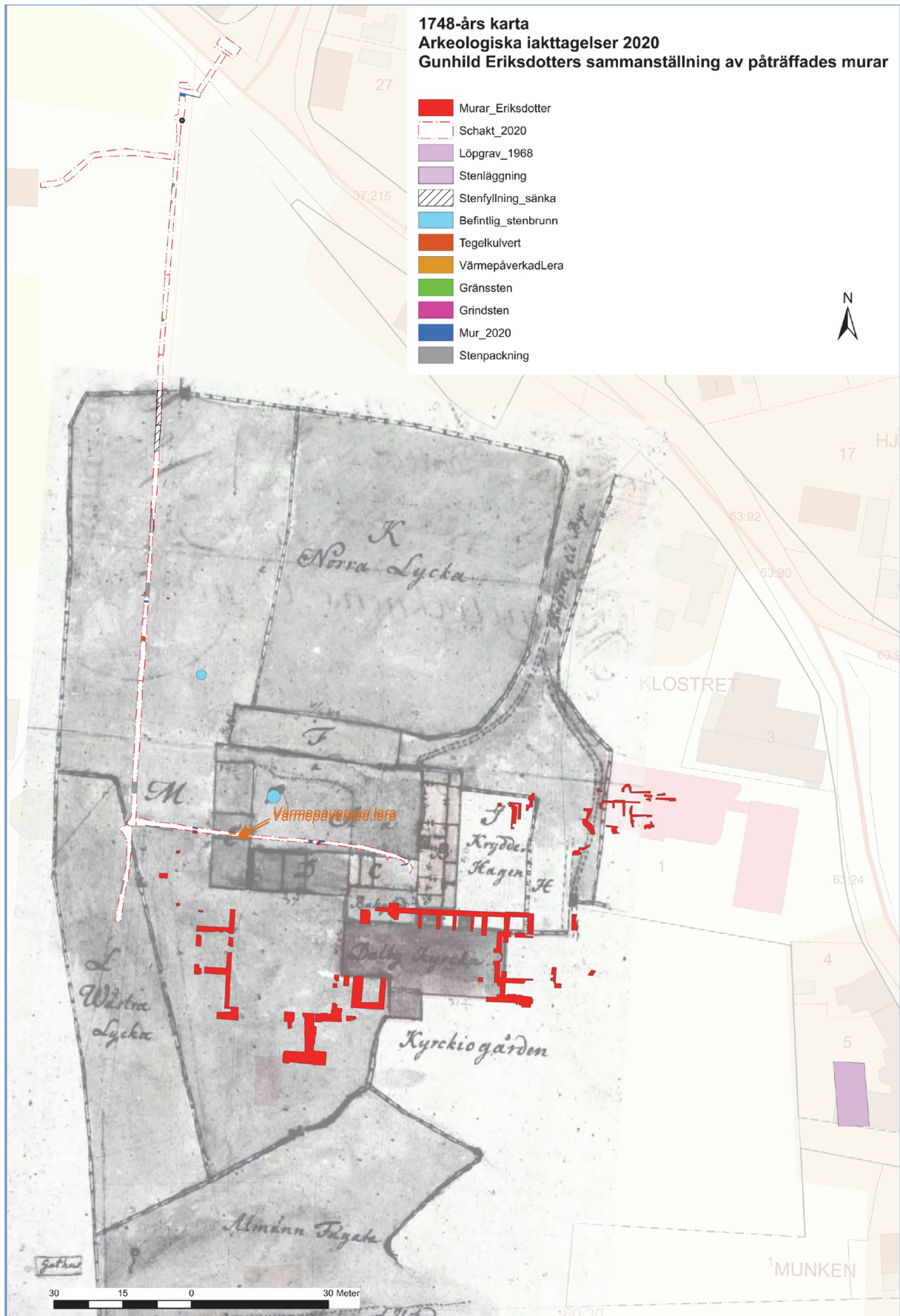
Resultat och diskussion

Platsen som sådan har en intressant position i landskapet, väl synlig från lundaslätten. Tidigare arkeologiska iakttagelser tillsammans med den dokumentation som gjordes år 2020 visar att det har funnits bebyggelseaktiviteter i området redan före medeltiden (figur 20; Wallin 1985). Bland annat kan det ha förekommit en vallgrav runt platsen i form av ett brett grävt dike och där terrängen i söder kan ha fungerat som en naturlig avgränsning (figur 22; Mildner 1968, Wallin 1985, Lidh 2022). Den löpgrav som påträffats vid flera tillfällen, tillsammans med 2020-års iakttagelser av ett brett dike öster om den befintliga dammen (figur 22), samt öster om den västra ekonomibyggnaden och tillsammans med en försänkning som kan anas på terrängskuggningskartsnittet på fornsök, ökar möjligheterna till att det faktiskt har funnits en avgränsande försänkning kring platsen. Det hade också förklarat varför tomtmarkerna öster och söder om klosterkomplexet hade den utformning man kan se på det historiska kartmaterialet. Flera äldre dammar, som markerats på historiska kartor kan ha varit en kvarleva, liksom situationsbilden kring Lunds stadslager där en vallgrav omslutit staden under medeltid och efterhand igenlagts (Brink & Guldåker 2023).

De historiska kartorna från år 1748 och 1787 kompletterat med påträffade murar och andra arkeologiska iakttagelser visar ett förslag på situationsbild från mitten av 1700-talet och framåt (figur 21, 22).

Från aktuell undersökning kan det konstateras att den mur (K129) som påträffades i den norra delen av undersökningsområdet förmodligen kan kopplas samman med den byggnad som syns på 1787 års karta, antingen som syllstensgrund eller som kringgårdande stengärde. Den brunn (K152) som inmättes nordväster om den norra ekonomilängan hamnar på 1787-års karta i ett område (figur 22, Ae) som i karttexten beskrivs som *Yttre lycka, dito (gräswall) med en Wallnings Dam*.

Vid 2020-års undersökning konstaterades värmepåverkad lera vid ett avsnitt i det schakt som löpte över gårdsplanen. På 1748 års karta förekommer en byggnad c som troligtvis innehöll en ugn (figur 21; K20, 21). Övriga påträffades murar, diken och stenpackningar kan svårigen dateras, men förmodligen rör det sig om bebyggelse äldre än de byggnader som förekommer på 1748-års karta.

Figur 21. 1748-års karta ovanpå Lantmäteriets fastighetskarta med arkeologiska iakttagelser 2020 samt Eriksdotters sammanställning av tidigare påträffade murar.

Figur 22. 1787-års Storskifteskarta (Akt L40-2:3) med karttext ovanpå Lantmäteriets fastighetskarta med arkeologiska iakttagelser 2020 samt Eriksdotters sammanställning av tidigare påträffade murar och ett förslag på en vallgravssträckning.

Kulturlagerstatus

Kungsgårdens fastighet och innergårdsmiljö tycks vara mycket välbevarad med stor potential att inhämta mer kunskap även i samband med mindre markarbeten. I samband med undersökningen 2020 har det bland annat dokumenterats en förekomst av diken, murar, lergolv, stenläggningar, en ugn och goda resultat från makrofossilprover med fröer som ¹⁴C daterats och som tyder på att det förekommit förhistoriska aktiviteter på platsen. Bevarade medeltida lämningar finns från omkring 0,40 meters djup, men en äldre stenläggning förekommer redan från ett djup av omkring 0,20 meter.

Rekommendationer inför framtida markarbeten

Kunskapen från området norr om Dalby kyrka har tidigare nästintill varit obefintlig utifrån arkeologiska iakttagelser då det i modern tid inte gjorts nämnvärt med markarbeten på ytan. I alla fall inte något som har genererat arkeologisk tillsyn. Flera kabeldragningar har uppenbarligen gjorts, vilket schaktningsövervakningen också kunde dokumentera, men dessa har inte haft antikvarisk närvaro. Arbetet som genomfördes under hösten 2020 visar med tydlighet att ny kunskap kan inhämtas även om äldre ledningsschakt följs vid ledningsskiften.

Kulturlagren på den inre gårdplanen är väldigt omfattande, intakta och i gott skick. Vid framtida markarbeten är det av stor vikt att beakta detta. Även i området för den yttre gårdplanen centralt framkom lämningar som förmodligen kan kopplas till 1388 års brand och återuppbyggnad därefter.

Valet av platsen för en klosteranläggning och en kyrka kan få en ny innebörd om mer kunskap kan inhämtas från den förhistoriska närvaron på platsen. En förhistorisk boplats finns redan noterad och delvis undersökt söder om undersökningsområdet och det kunde vara en poäng att fokusera mer på vilka olika förhistoriska lämningar som är kända i närområdet och fundera kring undersökningsområdets betydelse i det sammanhanget (Fornsök L1988:843 Boplats). Det smala ledningsschakt som gjordes i nordsydlig orientering gav en liten försmak på vad platsen kan erbjuda i form av gränsmarkeringar, spridda murar och nedgrävningar.

Det norra området med en stor igenvuxen grönyta kan sannolikt erbjuda en viktig framtida kunskapskälla.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer	431-19121-2019
Fornlämningsnummer	RAÄ Dalby 40:1-3
Lämningsnummer, fornreg	L1988:815, L1988:753, L1988:1502
Kulturens projektnummer	A_2019_0097
Trakt/kvarter/fastighet	Dalby 60:1
Socken	Dalby socken
Kommun	Lund
Län	Skåne
Typ av exploatering	Nyanslutning fjärrvärme
Uppdragsgivare	Staten fastighetsverk
Typ av undersökning	Arkeologisk schaktningsövervakning
Ansvarig institution	Kulturen
Fältarbetsledare	Aja Guldåker
Övrig personal	-
Fältarbetstid	2020-09-01 -- 2020-09-28
Fälttid, arkeolog, timmar	73 h
Fälttid, maskin, timmar	-
Yta, m ²	249 m ²
Kubik, m ³	240 m ³
Schaktmeter, m	300 m
Fyndmaterial	LUHM33113:1-6. Fynden förvaras efter fyndfördelning på LUHM:s magasin
Ritning, dokumentation	19 stycken A3 ritfilm: 8 sektionsritningar skala 1:20, 11 planritning skala 1:100, Digitala inmättningsfiler i Kulturens stads-GIS
Foto	68 stycken digitala fotografier
Analyser	Makrofossil och ¹⁴ C
Arkivmaterial, förvaring	LUHM, kopior i Kulturens LA-Arkiv under fastighetsbeteckningen Dalby 60:1

Källor och litteratur

Borgehammar, Stephan. 2012. Kanikerna i Dalby. Tre studier. I: (Red. Borgehammar Stephan och Wienberg, Jes) *Dalby kyrka, kloster och gård. Locus Celebris* Centrum för Danmarksstudier 28. Göteborg.

Brink, Kristoffer & Guldåker, Aja. 2023. Kv Paradis 51, Lund. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning. Kulturmiljörapport 2023:7. Kulturen, Lund.

Eriksdotter, Gunhild. 1996. Dalby kungsgård. Byggnadsarkeologisk undersökning. Dokumentation över renoveringsarbetena 1994–95. *Arkeologiska rapporter från Lund*, nr 17. Kulturen, Lund.

Eriksdotter, Gunhild. 2005. Bakom fasaderna. Byggnadsarkeologiska sätt att fånga tid, rum och bruk. *Lunds studies in medieval archaeology* 36.

Lidh, Linnea. 2022. Dalby 63:4 mfl. RAÄ Dalby 40:1/L1988:815. Dalby socken och Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020–2021. *Kulturmiljörapport* 2022:20. Kulturen i Lund.

Stenholm, Leifh. 1981. *Bebyggelselämningar Dalby 63:24 (Klostret 1), Dalby socken, Skåne*. Lund

Wallin, Lasse. 1985. Kvarteret Kloster I Dalby. Medeltid och eftermedeltida byggnadslämningar. *Riksantikvarieämbetet Rapport UV* 1985:15. Stockholm.

Welin, Georg. 2012. Dalby kyrkas äldsta historia. I: (Red. Borgehammar Stephan och Wienberg, Jes) *Dalby kyrka, kloster och gård. Locus Celebris* Centrum för Danmarksstudier 28. Göteborg.

Wienberg, Jes. 2012. Mellan kungar och kaniker. Dalby till debatt. I: (Red. Borgehammar Stephan och Wienberg, Jes) *Dalby kyrka, kloster och gård. Locus Celebris* Centrum för Danmarksstudier 28. Göteborg.

Arkiv

Flygfotografi cirka 1960. Lantmäteriet.

Geometrisk avmätning år 1719, utsnitt över Dalby. Akt L40-2:1 Lantmäteristyrelsens arkiv.

Geometrisk karta år 1748. Akt L40-2:29 Lantmäteristyrelsens arkiv.

Mildner, Carl-Axel. 1968. Rapport till riksantikvarieämbetet U 238/68. Regionmuseet.

Ragnar Blomqvist. Dagboksanteckningar om Dalby, 30 april 1936. LUHM.

Storskifteskarta år 1787. Akt L40-2:3 Lantmäteristyrelsens arkiv.

Bilagor

1. Plan- och sektionsritningar
2. Fyndlista & Kontextregister
3. Makroskopisk analys av jordprov från Dalby kungsgård. Teknisk rapport. Jens Heimdahl, Arkeologerna–Statens historiska museer
4. Kartbeskrivning till Geometrisk karta från år 1748, Akt L40-2:29
5. Resultat av 14C datering av makrofossiler från Dalby, Skåne. (p 3438). Tandemlaboratoriet
6. Flygfotografi 1960, Lantmäteriet

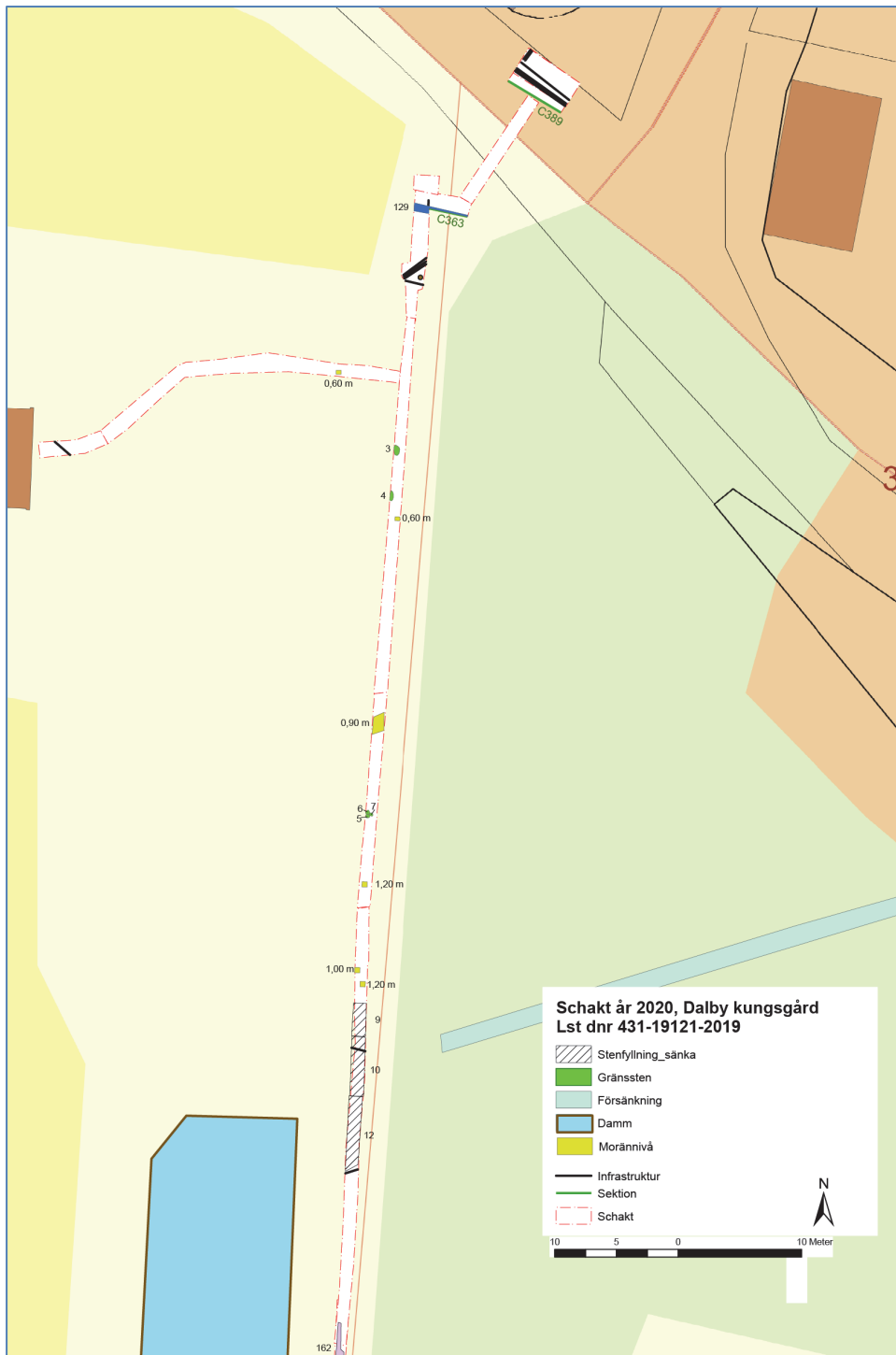
Symbolförklaringar

	Lager
	Fyllning
	Stolphål
	Konstruktion
	Nedgrävning
	Det stratigrafiska objektets begränsning
	Schaktbegränsning
	Skuren av yngre nedgrävning
	Osäker begränsning
	Släntpilar

Bilaga 1. Plan- och sektionsritningar

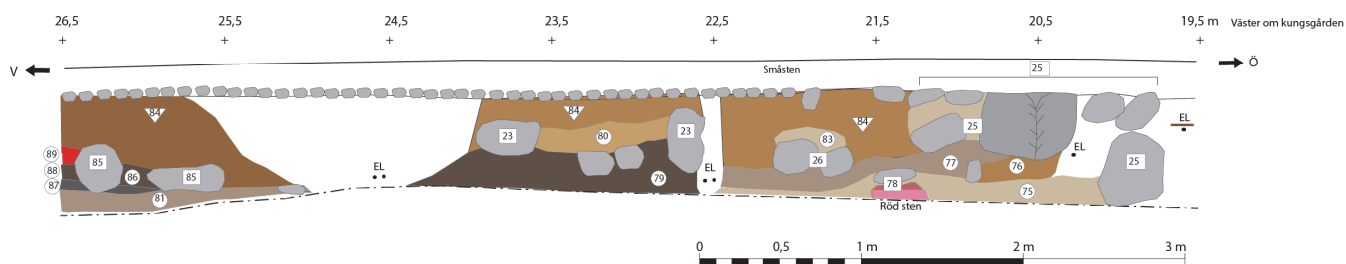
Schaktöversikt plan nedre delen

Schaktöversikt plan övre delen

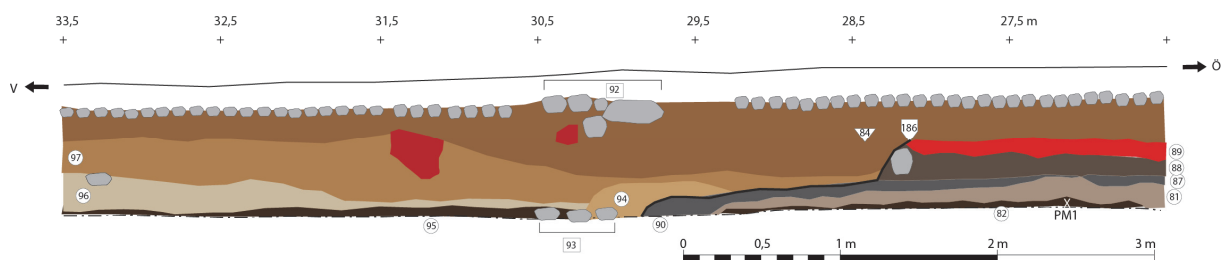
Översikt hela norra sektionen över Kungsgårdens innergård C321

Norra sektion 19,5–26,5 meter C321

Lagerbeskrivningar:

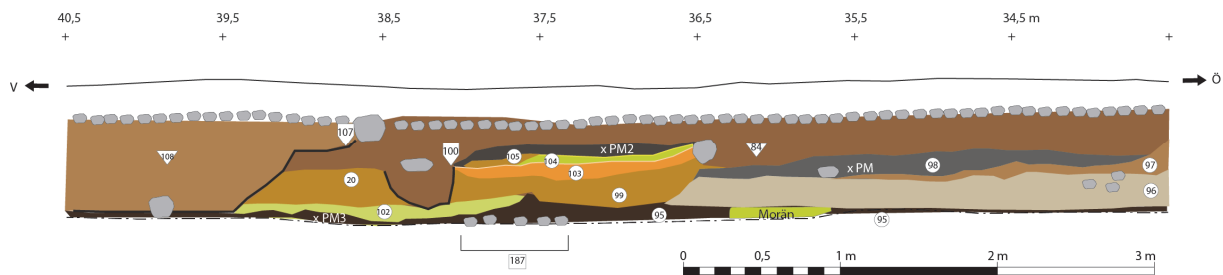
23. Möjligen rest efter en plundrad grundmur mellan två större stenar och ovanpå sättlera (K80) för en husgrund.
25. Delar av en cirka 2 meter bred mur med blandade storlekar på gråsten. En hörnsten sticker fram vilket kan tyda på att muren löper i nordöstlig-sydvästlig orientering. En elkabel finns inkilad emellan vilket tyder på att muren är något störd av moderna markarbeten.
26. Jämför (K25). Delar av en cirka 2 meter bred mur med blandade storlekar på gråsten. En hörnsten sticker fram vilket kan tyda på att muren löper i nordöstlig-sydvästlig orientering. En elkabel finns inkilad emellan vilket tyder på att muren är något störd av moderna markarbeten.
75. Kalkbruk/lera, relativt poröst. Rasing.
76. Melerad sand/lera. Nivellering av husgrund eller dränering. Sättsand/lera för äldre husgrund.
77. Beige fet lera utan komponenter, kompakt. Stabilisering av husgrund, men kan också utgöra delar av ett lergolv. Kan också vara utjämning ovanpå äldre bebyggelse. Sättlera för äldre husgrund/lergolv/utjämning.
78. Kan vara delar av en äldre grundmur då två stenar ligger ovanpå varandra. Den nedre av stenarna är röd. Äldre husgrund.
79. Brun, kompakt lera som fungerat som nivellering/sättlera för äldre husgrund. Innehåller också sten. Sättlera för äldre husgrund.
80. Möjligen rest efter en plundrad grundmur mellan två större stenar och ovanpå sättlera för en husgrund. Sättsand för grundmur.
81. Beigebrun fet lera. Lergolv. Golvet sträcker sig omkring 4 meter västerut på ett djup av 0,90 meter. Lergolv. Fynd: LUHM33113:1 Botten på en kanna. Äldre rödgods. Datering 12–1400
83. Kalkbruk. Rasing.
84. Brun, porös, lerinblandad sand. Övertäckning och utjämning av äldre husgrund. Omrörd kulturjord.
85. Likt grundmur K23 med två stenar med sättsand emellan (K86), troligen en plundrad grundmur. Grundmur.
86. Möjligen rest efter en plundrad grundmur mellan två större stenar och ovanpå sättlera för en husgrund. Sättsand för grundmur.
87. Lera med rikligt inslag av träkol. Golv med brukslager. Lergolv med smutslager.
88. Brunbeige lera med inslag av tegelkross. Ovan brukningslager K87.
89. Storstenstegel och kalkbruk. Rasing.

Norra sektion 26,5–33,5 meter C321

Lagerbeskrivningar:

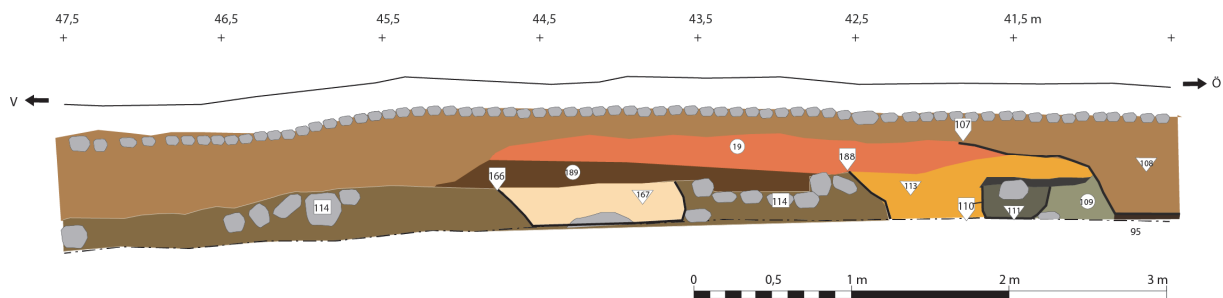
81. Beigebrun fet lera. Lergolv. Golvet sträcker sig omkring 4 meter västerut på ett djup av 0,90 meter. Lergolv. Fynd: LUHM33113:1 Botten på en kanna. Äldre rödgods. Datering 12–1400.
82. Brun, fet lera, möjligen något gödslig eller kan vara bark/trä. Hårt packat. Under K81, ett lergolv. Möjligt nedbrutet trägolv. Analys: Makrofossil PM1
84. Brun, porös, lerinblandad sand. Övertäckning och utjämning av äldre husgrund. Omrörd kulturjord.
87. Lera med rikligt inslag av träkol. Golv med brukslager. Lergolv med smutslager.
88. Brunbeige lera med inslag av tegelkross. Ovan brukningslager K87.
89. Storstenstegel och kalkbruk. Raseri.
90. Brun fet lera med något hårt packat organiskt inslag, eventuellt trä som K82, men med inslag av träkol och tegel. Förstört i samband med en brand. Ovanpå lergolv K81. Brandpåverkat (trä)golv.
92. I stenläggning K91 dokumenterades ett område med större stenar än stenläggningen. I sektion omfattar ansamlingen en bredd av 0,80 meter ner till ett djup av 0,50 meter. Stenansamling.
93. Plundrad stenläggning, eventuellt en stolpskoning. Stenläggning/stolpskoning.
94. Melerad, beige, kompakt, torr lera. Igenfyllning av stolphål. Fyllning i stolphål.
95. Brun, fet lera, möjligen något gödslig eller kan vara bark/trä. Hårt packat. Som K82 men utan träkol och tegel. Möjligt nedbrutet (trä)golv.
96. Gulbeige lera, kompakt och finkornigt, torrt. Lergolv.
97. Brun, något porös lera med sandinslag, kalkprickar, tegelkross med områden med tegelansamlingar. Troligen övertäckning av bebyggelseämningar. Övertäckning.
186. Nedgrävning, möjligen för att återbruka byggnadsmaterial. Grop.

Norra sektion 33,5–40,5 meter C321

Lagerbeskrivningar:

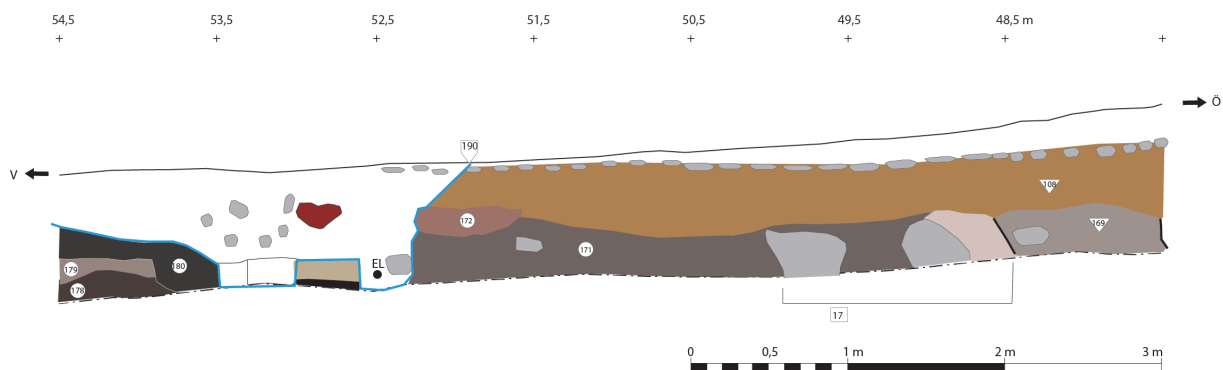
20. Kan vara del av en ugnskonstruktion, skuren av en nedgrävning (K100). Bränd lera.
84. Brun, porös, lerinblandad sand. Övertäckning och utjämning av äldre husgrund. Omrörd kulturjord.
95. Brun, fet lera, möjligen något gödslig eller kan vara bark/trä. Hårt packat. Som K82 men utan träkol och tegel. Möjligt nedbrutet (trä)golv.
96. Gulbeige lera, kompakt och finkornigt, torrt. Lergolv.
97. Brun, något porös lera med sandinslag, kalkprickar, tegelkross med områden med tegelansamlingar. Troligen övertäckning av bebyggelseämningar. Övertäckning.
98. Träkol, tegelkross, kalkbruk, lera, bränd lera. Något kompakt, torrt, finkornigt. Raserings.
99. Orange bränd lera, träkol, tegelkross och bitar av tegel, kalkbruk, lera. Något kompakt, torrt, finkornigt. Väldigt lokalt på en yta om 1,50 meter. Del av ugn.
100. Cirka 0,50 m bred nedgrävning till ett djup av 0,30 m. Kan ha varit del av en ugnskonstruktion, kanske för en stolpe eller en borttagen sten. Stolphål/grop.
102. Gulbeige kompakt lera. Lergolv.
103. Ovanpå ett annat lager med bränd lera (K99). Bränd lera/del av en ugn.
104. Ovanpå ett annat lager med bränd lera (K103). Lergolv.
105. Träkol och aska med inslag av kalk. Brandlager.
107. Troligen sentida nedgrävning, Under stenläggning K91. Grop.
108. Gråbrun, fet lera med inslag av kalkbruk, träkol, tegelkross. Kanske fyllning efter plundring av byggmaterial. Yngre än ugnskonstruktionen K20 m fl. Omrörd kulturjord.
187. En cirka 0,60 meter bred stenlagd gång i markhorisont (K95). Stenläggning.

Norra sektion 40,5–47,5 meter C321

Lagerbeskrivningar:

19. Ett 3 meter brett lager av kalkbruk cirka 0,20 m tjockt ovanpå raseringslager och stenläggning (K114). Rasering.
95. Brun, fet lera, möjligen något gödlig eller kan vara bark/trä. Hårt packat. Som K82 men utan träkol och tegel. Möjligt nedbrutet (trä)golv.
107. Troligen sentida nedgrävning, Under stenläggning K91. Grop.
108. Gråbrun, fet lera med inslag av kalkbruk, träkol, tegelkross. Kanske fyllning efter plundring av byggmaterial. Yngre än ugnskonstruktionen K20 m fl. Omrörd kulturjord.
109. Beigebrun, fet, kompakt lera utan komponenter förutom kalk. Stabilisering av grundmur. Stabilisering av grundmur.
110. Cirka 0,40 meter bred nedgrävning med ett djup av minst 0,20 meter (schaktbotten). Kan ingå i en byggnad. Nedgrävd i stabiliseringsmaterial (K109). Stolphål/grop.
111. Fyllning i stolphål eller grop (K110). En sten förekommer som kan vara en stenskoning. Rasering av en byggnad. Fyllning i stolphål/grop.
112. Träkol ovanpå ett destruerat stolphål (K111). Brand? Rasering.
113. Bränd orange lera. Kompakt, finkornig och torr. Kollapsad ugn eller värmepåverkad vägg. Rasering.
114. Äldre stenläggning mitt ett lager med brun fet lera med inslag av träkol, tegel och kalk samt sten. Kanske ett stenlagt golv eller hårdgjord yta vid en ugn. Liknande massor utan sten ligger även ovanpå som under stenläggning (K189). Stenläggning på äldre markhorisont.
166. Nedgrävning möjligen för att komma åt byggnadsmaterial, Fyllt med kalkbruk (K167). Plundringsgrop.
188. Troligen utgör området platsen för en tidigare vägglinje som kollapsat (K113). Gränsområde för kollapsad vägg.
189. Brun fet lera med inslag av träkol, tegel och kalk samt sten som täcker en underliggande stenläggning (K114). Utjämning.

Norra sektion 47,5–54,5 meter C321

Lagerbeskrivningar:

17. En cirka 1 meter bred mur med packning av lera och kalkbruk omkring. Gråstensmur.

108. Gråbrun, fet lera med inslag av kalkbruk, träkol, tegelkross. Kanske fyllning efter plundring av byggmaterial. Yngre än ugnskonstruktionen K20 med flera. Omörd kulturjord.

169. Kalkbruk, sand och sten, troligen från plundring av grundmur (jämför K17). Rasering.

171. Brun, fet lera med inslag av träkol, tegelkross. Något fuktig. Packning kring grundmur (K17). Med oklar anledning sträcker sig packningsleran ytterligare 2 meter väster om grundmuren i ett 0,40 m tjockt lager. Möjlig för att nivellera byggnaden i en sluttning åt sydväst. Packningslera kring grundmur.

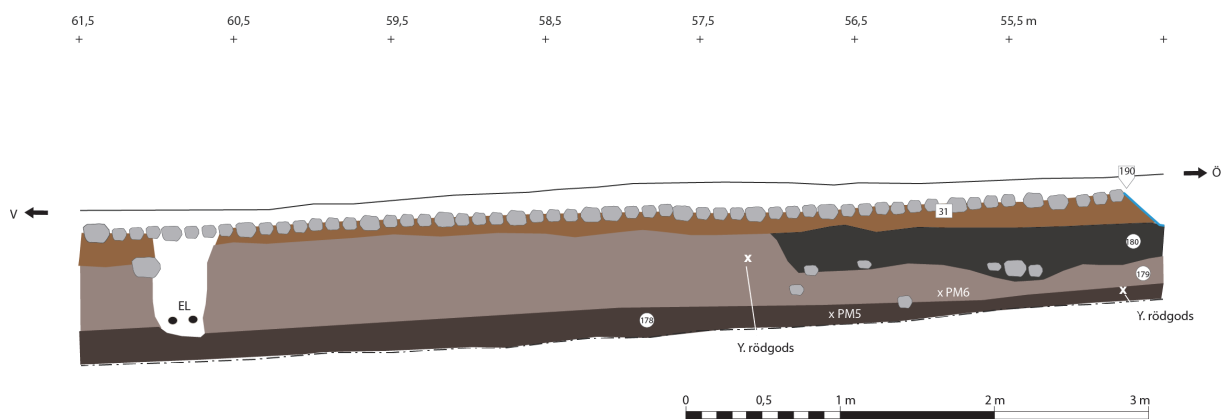
172. Ett 0,60 m brett område med rött tegel och träkol. Möjlig rasering efter en teglad byggnad. I väster är lagret skuret av ett kabelschakt. Rasering.

178. Brungrå, finkornig lera med grusinslag, fuktig. Äldre markhorisont längst ner mot schaktbotten. Äldre markhorisont.

179. Brungrå, finkornig lera med grusinslag, kalkbruk och småsten. Fuktig. Markhorisont längst ner mot äldsta markhorisonten. Äldre markhorisont II.

180. Svartgrå, fet lera med träkol, kalk och tegel ovanpå markhorisont (K179). Breder ut sig omkring 4 meter västerut med upp emot 0,40 meter tjocka lager. Brandlager.

190. Modernt ledningsschakt, en elkabel framkom men det finns förmodligen fler ledningar djupare då nedgrävningen är bred. Ledningsschakt.

Norra sektion 54,5–61,5 meter C321

Lagerbeskrivningar:

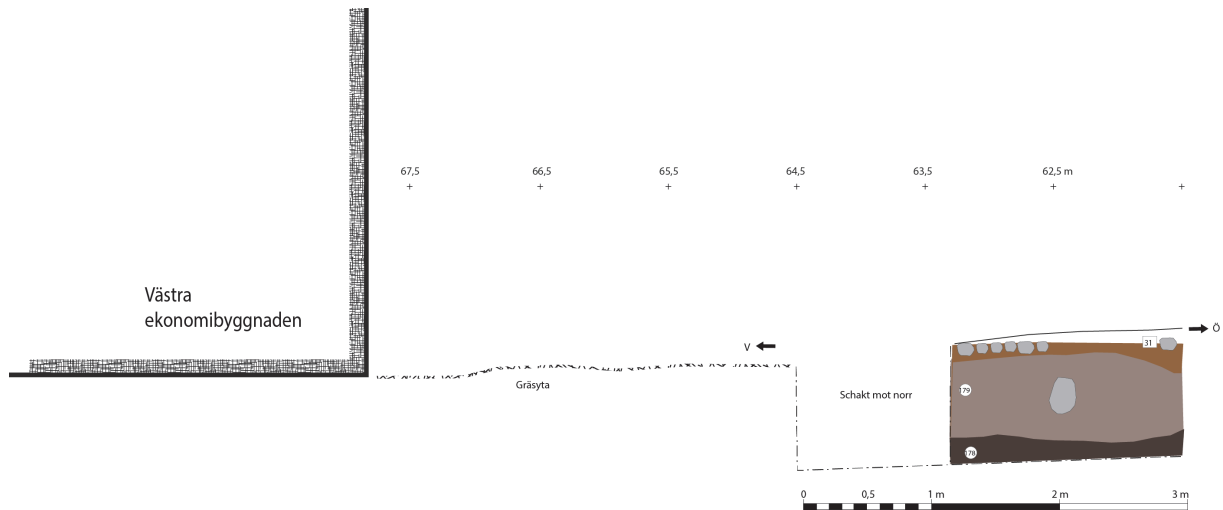
31. 0,10 m djup, täckt med singel/sand. Stenläggning.

178. Brungrå, finkornig lera med grusinslag, fuktig. Äldre markhorisont längst ner mot schaktbotten. Äldre markhorisont.

179. Brungrå, finkornig lera med grusinslag, kalkbruk och småsten. Fuktig. Markhorisont längst ner mot äldsta markhorisonten. Äldre markhorisont II.

180. Svartgrå, fet lera med träkol, kalk och tegel ovanpå markhorisont (K179). Breder ut sig omkring 4 meter västerut med upp emot 0,40 meter tjocka lager. Brandlager.

190. Moderns ledningsschakt, en elkabel framkom men det finns förmodligen fler ledningar djupare då nedgrävningen är bred. Ledningsschakt.

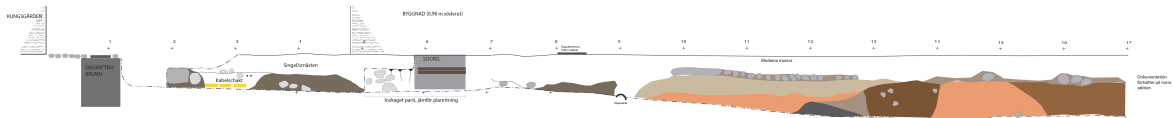
Norra sektion 61,5–64,5 meter C321

Lagerbeskrivningar:

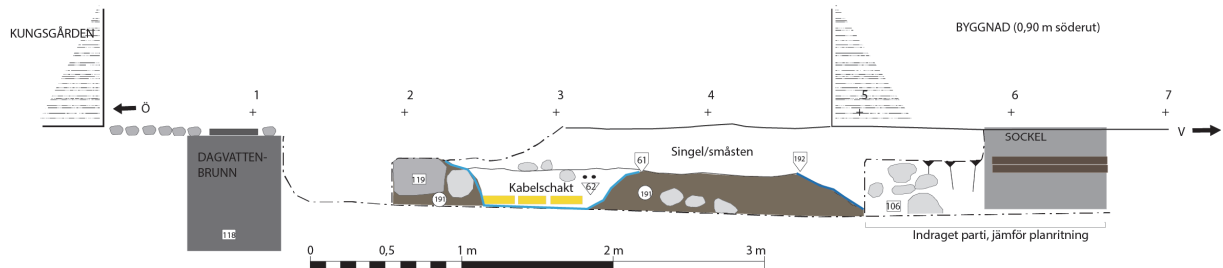
31. 0,10 m djup, täckt med singel/sand. Stenläggning.

178. Brungrå, finkornig lera med grusinslag, fuktig. Äldre markhorisont längst ner mot schaktbotten. Äldre markhorisont.

179. Brungrå, finkornig lera med grusinslag, kalkbruk och småsten. Fuktig. Markhorisont längst ner mot äldsta markhorisonten. Äldre markhorisont II.

Översikt hela sektion C390,

Södra sektion 1–7 meter C390

Lagerbeskrivningar:

61. Nedgrävning för ett kabelschakt på ett djup av 0,30–0,50 m. Kabelschakt.

62. Elkabel med tegelsten ovanpå samt omrörda kulturlager, grus och sten. Fyllning i kabelschakt.

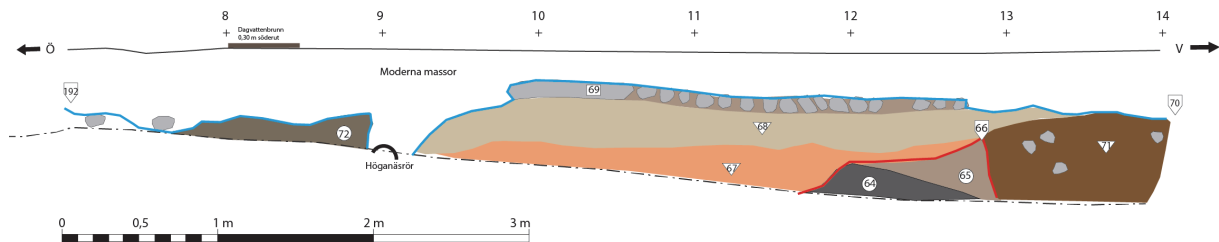
106. På ett djup av 0,30 m. Blandade stenstorlekar, möjligen del av en äldre grundmur. Stenpackning.

118. Befintlig brunn grävatten.

119. Större kantsten i rad, cirka 0,28*0,38 m. Två stenar togs bort. På sektionsritningen framgår tydligare att det rör sig om en cirka 0,60 m bred mur på ett djup av 0,30–0,50 m under dagens marknivå. Sättlera förekommer under muren.

191. Brungrå lera med inslag av träkol, tegelkross. Sättlera kring grundmur K119. Packningslera kring grundmur.

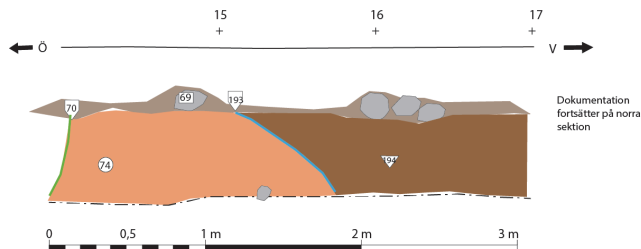
192. Nedgrävning med oklar funktion och återfyllt med moderna bärlager, förekommer över hela södra sektionen så det rör sig förmodligen om ett äldre schakt längre söderut. Kabelschakt eller liknande.

Södra sektion 7–14 meter C390

Lagerbeskrivningar:

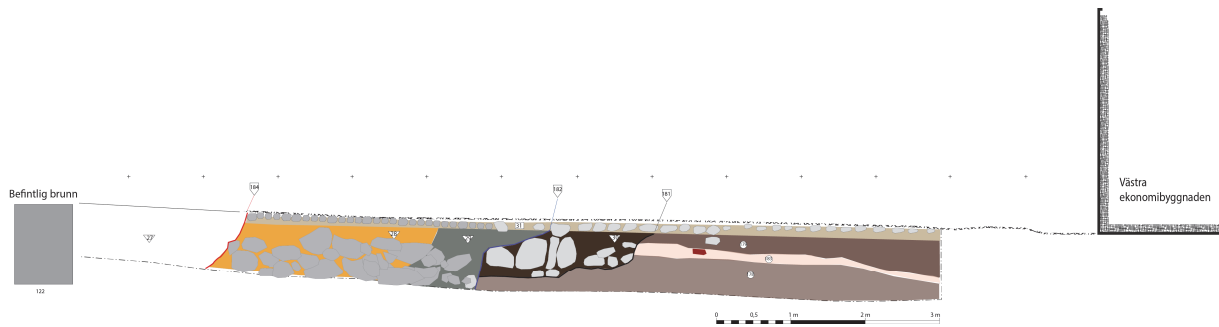
64. Gråsvart lera, fet med inslag av träkol. Något grovkornig. Dokumenterad från 0,80 m djup ner till schaktbotten på 1,00 meter. Svårtolkad på grund av skuren kontext. Äldre markhorisont.
65. Brun sand med lerinblandning med inslag av småsten. Svårtolkad på grund av skuren kontext. Eventuell plundrad stenläggning.
66. Troligen en nedgrävning i samband med plundring av äldre byggnadsmaterial, se fyllning (K67). Plundringsgrop.
67. Kalk, lera, något värmepåverkad med tegelkross och lite träkol. Något poröst och fuktigt. Raseri.
68. Finkornig sand. Bärlager under en äldre stenläggning.
69. En 0,80 m lång sten, 0,10 m tjock som följs av cirka 2 meter stenläggning åt väster. Möjligen en äldre ingång till befintlig byggnad. Tröskelsten (?) med stenläggning.
70. Troligen en äldre nedgrävning för att återanvända byggnadsmaterial, kanske grundstenar. Plundringsgrop.
71. Brun, poröst och något kompakt lera med inslag av sten. Känns omrörd med sandlinser. Fyllning i nedgrävning (K70). Fyllning i plundringsgrop.
72. Brunmelerad, fet lera med inslag av tegel och kalk. Omrörd kulturjord.
192. Nedgrävning med oklar funktion och återfyllt med moderna bärlager, förekommer över hela södra sektionen så det rör sig förmodligen om ett äldre schakt längre söderut. Kabelschakt eller liknande.

Södra sektion 14–17 meter C390

Lagerbeskrivningar:

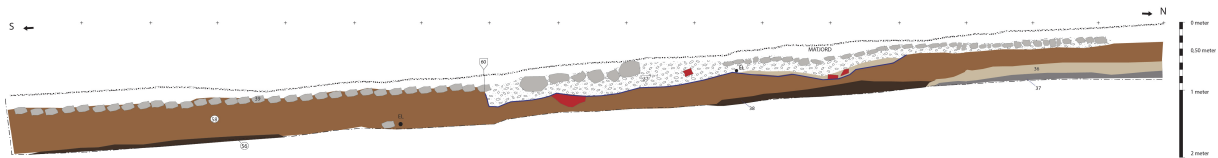
69. Fragmentarisk stenläggning åt väster. Möjligen en äldre ingång till befintlig byggnad.
70. Troligen en äldre nedgrävning för att återanvända byggnadsmaterial, kanske grundstenar. Plundringsgrop.
74. Brunvit melerad. Lera/kalkbruk, något poröst och kronkornigt. Troligen en äldre byggnad som avrivits. Raseri.
193. Nedgrävning, möjligen för att återbruka byggnadsmaterial. Plundringsgrop.
194. Förmodligen samma som K84. Brun, porös, lerinblandad sand. Övertäckning och utjämning av äldre husgrund. Omrörd kulturjord. Fyllning i plundringsgrop. Övertäckning och utjämning invid äldre husgrund.

Sektion C391, mot söder

Lagerbeskrivning:

27. Schaktat vinter 2019, moderna massor och ingen kullersten. Schakt kring brunn.
28. Stora sten packade i orange sand, möjligen värmepåverkad. Dokumenterad på 0,20–0,90 m djup. Troligen omrörda massor från en rivnen byggnad (K30). Fyllning i nedgrävning K182. Omrörd husgrund.
29. Stora sten packade i fet lera ner till schaktbotten, troligen omrörda massor från en rivnen byggnad (K30). Fyllning i nedgrävning K182. Omrörd husgrund.
30. Stora sten packade i fet, brun lera 0,20–0,60 m djup. Stenpackning.
31. 0,10 m djup, täckt med singel/sand. Stenläggning.
122. Befintlig vatten- och avloppsbrunn.
178. Brungrå, finkornig lera med grusinslag, fuktig. Äldre markhorisont längst ner mot schaktbotten. Äldre markhorisont.
179. Brungrå, finkornig lera med grusinslag, kalkbruk och småsten. Fuktig. Markhorisont längst ner mot äldsta markhorisonten. Äldre markhorisont II.
181. Nedgrävning för att uppföra en byggnad med gråstensmur (K30). Grundmurs grop.
182. Nedgrävning som troligen uppkom då en byggnad (K30) revs. Plundring grop.
183. Cirka 0,10 meter tjockt lager med kalkbruk och tegelkross väster om grundmur (K30) på ett djup från 0,30 meter sluttande ner till 0,70 meter. Kan ha tillkommit då byggnaden revs. Ovanpå markhorisont (K178). Raseri.
184. Moderns nedgrävning från år 2019 för att åtgärda ett akut problem med avloppsanordning på fastigheten. Ej anmält till länsstyrelsen. Fyllning 122, moderna massor av sand/stenmjöl. Lednings-brunnsschakt.

Sektion C393, mot väster

Lagerbeskrivning:

36. Stråk av kalkbruk och tegel.Rasering.

37. Uppbyggd stenpackning i höjd med ekonomibyggnads port. Stenpackning.

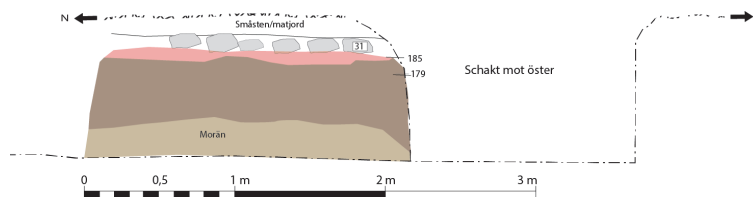
38. Gråsvart, fet, något fuktig lera med inslag av träkol, sot, kalk, kalkbruk och tegelkross. Troligen tillkommen före ekonomibyggnad. Brandlager/äldre markhorisont.

39. Stenläggning. 0,20 m djup. Gårdsplan.

56. Troligtvis samma som markhorisont längre norrut (K38). Gråsvart, fet, något fuktig lera med inslag av träkol, sot, kalk, kalkbruk och tegelkross. Möjligt brandlager. På cirka 0,90 meters djup. Troligen äldre än ekonomibyggnaden intill. Äldre markhorisont.

58. Matjordsliknande jord, torr och homogen, troligtvis påfört i samband med uppförandet av ekonomibyggnaden. Äldre markhorisont.

60. Nedgrävning för att nedlägga el och lägga extra bärlager och sten invid stallport. Nedgrävning vid stallportsinfart.

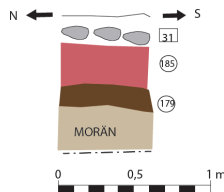
Sektion C395, mot öster

Lagerbeskrivning:

31. Sten. 0,10 m djup, täckt med singel/sand. Stenläggning.

179. Brunrå, finkornig lera med grusinslag, kalkbruk och småsten. Fuktig. Markhorisont längst ner mot äldsta markhorisonten. Äldre markhorisont II.

185. Tegelkross, troligen en föregångare som gårdsplan/hårdgjord yta under stenläggning (K31) och ovan markhorisont (K179). Äldre gårdsplan.

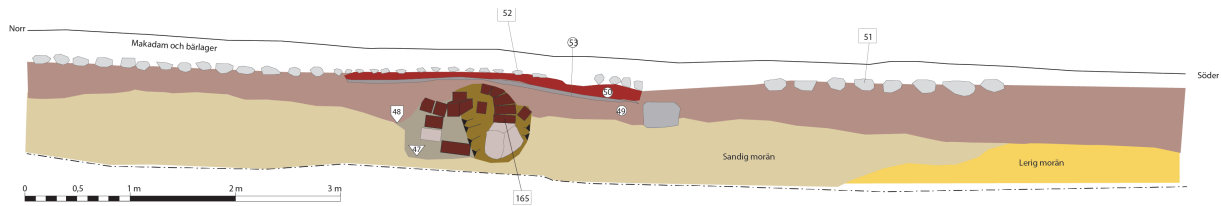
Sektion C392, mot öster

Lagerbeskrivning:

31. Sten. 0,10 m djup, täckt med singel/sand. Stenläggning.

179. Brunrå, finkornig lera med grusinslag, kalkbruk och småsten. Fuktig. Markhorisont längst ner mot äldsta markhorisonten. Äldre markhorisont II.

185. Tegelkross, troligen en föregångare som gårdsplan/hårdgjord yta under stenläggning (K31) och ovan markhorisont (K179). Äldre gårdsplan.

Sektion C348, mot öster

Lagerbeskrivning:

47. Beigebrun sand, med inslag av tegel, kalk och träkol. Igenfyllning av tegelkultvert (K165). Rasering.

48. Nedgrävning genom den sandiga moränen på ett djup av 0,50–1,10 meter och med en bottenbredd av 1,20 meter. Nedgrävning för tegelkultvert.

49. Gråbrun torr sandig lera med inslag av kalk, tegel och enstaka träkol. Äldre vägbeläggning ovan tegelkultvert (K165). Äldre vägbeläggning.

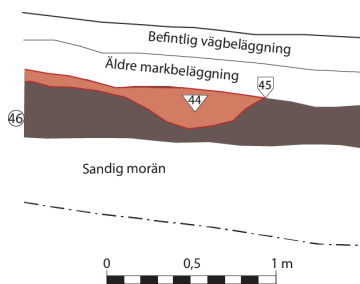
50. Tegelgolv med hårt packad tegelkross. Småsten under tegelgolv och över tegelgolv 0,05 meter strax ovan. Tegelgolv.

51. I sektion en längd av omkring 2,30 meter med en stenläggning med cirka 0,20 meter stora stenar på ett djup av omkring 0,20–0,30 meter under dagens marknivå. Kanske utomhusmiljö. Stenläggning.

52. I sektion en längd av knappt 3 meter med en stenläggning med cirka 0,10 meter stora stenar på ett djup av omkring 0,20–0,30 meter under dagens marknivå. Kanske inomhusmiljö. Stenarna ligger i ett lager med tegelkross som är hårt packat (K50). Stenläggning.

53. Småsten under tegelkross (K50). Bärlager under tegelgolv.

165. Tegelkonstruktion med antydning till valv och med fogar av lera. 12×26×9 cm tegelbrockor. Röda med gula stråk. Kan vara medeltida. Eventuellt en vattenkultvert -0,75 m djup. En lerpackning omkring sten och tegel med antydning till hållrum. Tegelkultvert.

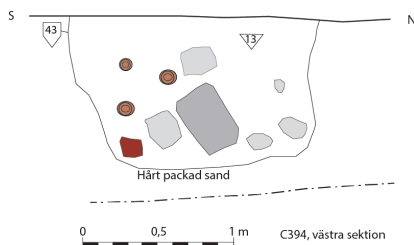
Sektion C347, mot öster

Lagerbeskrivning:

44. Fyllning i nedgrävning (K45) innehållandes tegelkross, sten. Kan vara ett äldre vägmaterial som fortsätter norrut. Äldre vägbeläggning

45. Nedgrävning cirka 0,40 m under marknivå. En tunnare sträng övergår till en cirka 0,80 m bred nedgrävning ner till 0,70 m djup som mest. Äldre dränering.

46. Gråbrun finkornig kulturjord. Hård och kompakt. Äldre markhorisont.

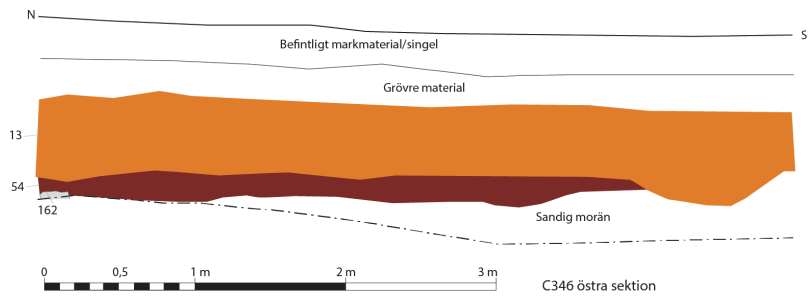

Sektion C394, mot väster

Lagerbeskrivning:

13. Stora och mindre sten och tegel inblandat med tegelkross, kalk och träkol. Oklar funktion, förekommer inte på andra sektionväggen. Mycket torrt. Rotbemängt. Kulturjord/stenpackning.

43. Nedgrävning ner till 1 meters djup och nedgrävningen fylld med (K13) sten, tegel och träkol). Stenkista.

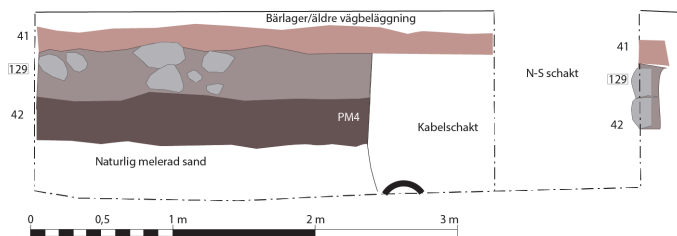
Sektion C346, mot öster

Lagerbeskrivning:

13. Stora och mindre sten och tegel inblandat med tegelkross, kalk och träkol. Oklar funktion, förekommer inte på andra sektionsväggen. Mycket torrt. Rotbemängt. Kulturljord/stenpackning.

54. Tre stora stenar som sticker ut ur den västra sektionen på 0,70 meters djup. Grundmur.

162. Dokumenterad på 1 meters djup med en omfattning på cirka 5 meter norrut i schaktet. Stenläggning.

Sektion C363, mot söder

Lagerbeskrivning:

41. Grövre småsten, grus och tegel ovanpå äldre ägogräns K129. Utjämningslager/Bärlager.

42. Brun, fet lera med inslag av sand, grus, tegel, bränd lera, träkol. Torrt och finkornigt. Äldre marknivå. Makrofossilprov 4.

129. Troligtvis en äldre ägogräns. Stenarna satta i fet kompakt lera. Mur.

Bilaga 2. Fyndlista & Kontextregister

Luhm 33113: 1–6

Fastighet Dalby 60:1

Socken: Dalby

Fyndnummer	Sakord	Typ	Material	Del	Fragment	Vikt	Kontext	Datering	Beskrivning
1	Kanna	Äldre rödgods (BIIa)	Keramik	Botten	1	59	81	1200–1400-tal	
2	Kärl	Yngre rödgods (BIIb)	Keramik	Mynning	1	5	102		Glaserad
3	Kärl	Yngre rödgods (BIIb)	Keramik	Buk	2	20	102		Glaserad på båda sidor
4	Skål	Yngre rödgods (BIIb)	Keramik	Mynning	1	37	105	1600–1800-tal	
5	Kärl	Äldre rödgods (BIIa)	Keramik	Buk	1	11	178	1200–1400-tal	
6	Kärl	Yngre rödgods (BIIb)	Keramik	Mynning	1	7	179		

Kontext	Sakord	Typ	Tillkomst	Beskrivning	Fynd/ LUHM 33113	Analys	Fältriting/Lager
1	Vit sand	Lager		Stråk av vit sand på schaktbotten			
2	Stenläggning		Konstruktion	Stenläggning 0,20 m djup			11
3	Stor sten	Gränssten?		0,30 m djup			
4	Stor sten	Gränssten?		0,30 m djup			
5	Stor sten	Gränssten?		0,60 m djup			Ritning 16
6	Stor sten	Gränssten?		0,60 m djup			Ritning 16
7	Stor sten	Gränssten?		0,60 m djup			Ritning 16
8	Kulturjord			Brun, torr sandinblandad lera med inslag av kalk och småsten. Nedgrävning till schaktbotten. 1–1,20 m djup. Dränering eller äldre ägogräns? Morän är på 0,90 m djup på östra sidan. Våldigt torrt och nedbrutet.			Ritning 16
9	Stenpackning	Fyllning i dike?	Konstruktion	Sten från cirka 0,60 m djup ner till 1 m djup. Diameter på sten cirka 0,30 m i kalkbruk. Torrt! Sten 0,60–1 m djup. Diameter 0,30 m i kalkbruk			Ritning 16
10	Stenpackning	Husgrund?	Konstruktion	Stora stenar cirka 0,90 x 0,60 m på ett djup av 0,80 m			Ritning 16
11	Tegelkross	Raseringslager	Destruktion	Stråk av tegel			Ritning 15
12	Stenpackning	Fyllning i dike?		Sten från toppen under bärlager till botten, cirka 0,40 m stora			Ritning 16
13	Kulturjord/stenpackning	Möjlig stenkista eller rasering	Konstruktion	Stora och mindre sten och tegel inblandat med tegelkross, kalk och träkol. Oklar funktion, förekommer inte på andra sektionväggen. Mycket torrt. Rotbemängt.			Ritning 13/Lager 1 (Sektion III)
14	Modernt schakt?		Schaktfyllning?	Stensamling/grus, tvärgående vattenschakt?			Ritning 10
15	Kulturjord			Kultrager ner till morän, inslag av träkol. Nedgrävning			Ritning 8
16	Kulturjord			Morän på cirka 0,45 m djup. Ovanpå det brun, fet lera med träkol, därefter tegel och kalk, jfr sektion III			Ritning 8
17	Gråstensmur	Grundmur	Konstruktion	En cirka 1 meter bred mur med packning av lera och kalkbruk omkring			Ritning 7/6, Lager 37 (Sektion C321)
18	Kalkbruk	Rasering	Destruktion	jfr norra sektion C321,			Ritning 7
19	Kalkbruk	Rasering	Destruktion	Ett 3 meter brett lager av kalkbruk cirka 0,20 m tjockt ovanpå raseringslager och stenläggning (K114)			Ritning 7/5 (Sektion C321)
20	Bränd lera	Ugnsrasering	Destruktion	Kan vara del av en ugnskonstruktion, skuren av en nedgrävning (K100)			Ritning 7, Lager 20 (Sektion C321)
21	Värmepåverkad lera/träkol	Rasering	Destruktion	jfr norra sektion C321,			Ritning 7
22	Brandlager		Destruktion	jfr norra sektion C321, 0,25–0,55 m djup			Ritning 7
23	Grundmur	Stenkonstruktion	Konstruktion	Möjlig rest efter en plundrad grundmur mellan två större stenar och ovanpå sättlera (K80) för en husgrund			Ritning 1, 7
24	Grundmur	Stenkonstruktion	Konstruktion	Möjlig rest efter en plundrad grundmur mellan två större stenar och ovanpå sättlera (K80) för en husgrund			Ritning 1, 7

Kontext	Sakord	Typ	Tillkomst	Beskrivning	Fynd/ LUHM 33113	Analys	Fältriting/Lager
25	Grundmur	Stenkonstruktion	Konstruktion	Delar av en cirka 2 meter bred mur med blandade storlekar på gråsten. En hörnsten sticker fram vilket kan tyda på att muren löper i i nordöstlig-sydvästlig orientering. En elkabel finns inkilad emellan vilket tyder på att muren är något störd av moderna markarbeten.			Ritning 1, 7, 4 (Sektion 321)
26	Grundmur	Stenkonstruktion	Konstruktion	Jfr norra sektion C321 (K25) Delar av en cirka 2 meter bred mur med blandade storlekar på gråsten. En hörnsten sticker fram vilket kan tyda på att muren löper i i nordöstlig-sydvästlig orientering. En elkabel finns inkilad emellan vilket tyder på att muren är något störd av moderna markarbeten.			Ritning 1
27	Schakt kring brunn			Schaktat vinter 2019, moderna massor och ingen kullersten			Ritning 8
28	Omrörd husgrund	Fyllning i plundrad grop efter en husrivning	Destruktion	Stora sten packade i orange sand, möjligen värmepåverkad. Dokumenterad på 0,20–0,90 m djup. Troligen omrörda massor från en rivens byggnad (K30). Fyllning i nedgrävning K182			Ritning 8
29	Omrörd husgrund	Fyllning i plundrad grop efter en husrivning	Destruktion	Stora sten packade i fet lera ner till schaktbotten, troligen omrörda massor från en rivens byggnad (K30). Fyllning i nedgrävning K182			Ritning 8/9
30	Stenpackning	Grundmur	Konstruktion	Stora sten packade i fet, brun lera 0,20–0,60 m djup			Ritning 8/9
31	Stenläggning	Gårdsplan	Konstruktion	0,10 m djup, täckt med singel/sand			Ritning 8
32	Stenpackning			Stora sten i morän			Ritning 8
33	Stenläggning	Gårdsplan		Stenläggning på cirka 0,10 m tjockt lager av kalkbruk			Ritning 18
34	Kalkbruk	Rasering		Kalkbruk under stenläggning			Ritning 18
35	Träkol	Brandlager	Destruktion	Träkol under kalkbruk och en stenläggning			Ritning 18
36	Kalkbruk/tegel	Rasering	Destruktion	Stråk av kalkbruk och tegel			Ritning 18/19, Lager 2
37	Stenpackning	Uppbyggnad vid port	Konstruktion	Uppbyggd stenpackning i höjd med ekonomibyggnads port			Ritning 18/19, Lager 4
38	Brandlager/äldre markhorisont	Lager	Destruktion	Gråsvart, fet, något fuktigt lera med inslag av träkol, sot, kalk, kalkbruk och tegelkross. Troligen tillkommen före ekonomibyggnad			Ritning 18/19, Lager 1
39	Stenläggning	Gårdsplan	Konstruktion	0,20 m djup			18
40	Snedställda stenar	Rännadal?	Konstruktion	Snedställda stenar, rännadal? 0,10 m djup			18
41	Uljämningslager/Bärlager	Lager		Grövre småsten, grus och tegel ovanpå äldre ägogräns K129			Ritning 12/Lager 3 (Sektion V)
42	Äldre markhorisont	Lager		Brun, fet lera med inslag av sand, grus, tegel, bränd lera, träkol. Torr och finkornigt. Äldre marknivå		Makrofossil PM4	Ritning 12/Lager 1 (Sektion V)
43	Stenkista?	Nedgrävning	Konstruktion	Nedgrävning ner till 1 meters djup och nedgrävningen fylld med (K13) sten, tegel och träkol			Ritning 13, Sektion III
44	Äldre vägbeläggning	Fyllning	Konstruktion	Fyllning i nedgrävning (K45) innehållandes tegelkross, sten. Kan vara ett äldre vägmaterial som fortsätter norrut.			Ritning 13/Lager 2 (Sektion II)
45	Äldre dränering	Nedgrävning		Nedgrävning cirka 0,40 m under marknivå. En tunnare strängövergång till en cirka 0,80 m bred nedgrävning ner till 0,70 m djup som mest			Ritning 13 (Sektion II)
46	Äldre markhorisont	Lager		Gråbrun finkornig kulturjord. Hård och kompakt.			Ritning 13/Lager 1 (Sektion II)
47	Rasering	Fyllning	Destruktion	Beigebrun sand, med inslag av tegel, kalk och träkol. Igenfyllning av tegelkultvert (K165)			Ritning 13/Lager 4 (Sektion)
48	Nedgrävning för tegelkultvert	Nedgrävning	Konstruktion	Nedgrävning genom den sandiga moränen på ett djup av 0,50–1,10 meter och med en bottenbredd av 1,20 meter			Ritning 13/ (Sektion)
49	Äldre vägbeläggning	Lager		Gråbrun torr sandig lera med inslag av kalk, tegel och enstaka träkol. Äldre vägbeläggning ovan tegelkultvert (K165).			Ritning 13/ Lager 1 (Sektion)
50	Tegelgolv	Lager	Konstruktion	Tegelgolv med hårt packad tegelkross. Småsten under och över 5 centimeter strax ovan.			Ritning 13/ Lager 3 (Sektion)
51	Stenläggning	Lager	Konstruktion	I sektion en längd av omkring 2,30 meter med en stenläggning med cirka 0,20 meter stora stenar på ett djup av omkring 0,20–0,30 meter under dagens marknivå. Kanske utomhusmiljö.			Ritning 13/ (Sektion)
52	Stenläggning	Lager	Konstruktion	I sektion en längd av knappt 3 meter med en stenläggning med cirka 0,10 meter stora stenar på ett djup av omkring 0,20–0,30 meter under dagens marknivå. Kanske inomhusmiljö. Stenarna ligger i ett lager med tegelkross som är hårt packat (K50)			Ritning 14/ (Sektion C348)
53	Bärlager under tegelgolv	Lager	Konstruktion	Småsten under tegelkross (K50)			Ritning 13/ (Sektion)

Kontext	Sakord	Typ	Tillkomst	Beskrivning	Fynd/ LUHM 33113	Analys	Fältriting/Lager
54	Tegelgolv	Lager	Konstruktion	Tegelkross ovanpå stensättning K162			Ritning 15/ (Sektion)
55	Grundmur	Mur	Konstruktion	Tre stora stenar som sticker ut ur den västra sektionen på 0,70 meters djup			Ritning 15, Plan (Sektion C394)
56	Äldre markhorisont	Lager		Troligtvis samma som markhorisont längre norrut (K38). Gråsvart, fet, något fuktig lera med inslag av träkol, sot, kalk, kalkbruk och tegelkross. Möjligt brandlager. På cirka 0,90 meters djup. Troligen äldre än ekonomibyggnaden intill			Ritning 19, Lager 1 (Sektion)
57	Äldre markhorisont	Lager		Lera och träkol mot schaktbotten, troligen äldre än nuvarande ekonomibyggnad intill. Under K36			Ritning 18, Mot schaktbotten i sektion
58	Uppfyllnadslager	Lager		Matjordslignande jord, torr och homogen, troligtvis påfört i samband med uppförandet av ekonomibyggnaden.			Ritning 18 och 19, Lager 3 (Sektion)
59	Raseringslager	Lager		Tegelkross och kalkbruk i en 0,10 meter tjock sträng ovanpå (K58) uppfyllnadslager, kanske bara del av uppfyllningen av den sluttande terrängen			Ritning 19, (Sektion)
60	Nedgrävning vid stallportsinfart	Nedgrävning		Nedgrävning för att nedlägga el och lägga extra bärlager och sten invid stallport			Ritning 19, Lager 4 (Sektion)
61	Kabelschakt	Nedgrävning		Nedgrävning för ett kabelschakt på ett djup av 0,30–0,50 m			Ritning 2, Lager 2 (Sektion C390)
62	Fyllning i kabelschakt	Fyllning		Elkabel med tegelsten ovanpå samt omrörda kulturlager, grus och sten.			Ritning 2, Lager 2 (Sektion C390)
63	Äldre stensättning och markhorisont	Lager/konstruktion		Brun, något kompakt, något fuktigt. Finkornig lera utan komponenter, möjligen inslag av en äldre stensättning.			Ritning 2, Lager 3 (Sektion C390)
64	Äldre markhorisont	Lager		Gråsvart lera, fet med inslag av träkol. Något grovkornig. Dokumenterad från 0,80 m djup ner till schaktbotten på 1,00 meter. Svårtolkad på grund av skuren kontext.			Ritning 2, Lager 10 (Sektion C390)
65	Eventuell plundrad stensättning	Lager		Brun sand med lerinblandning med inslag av småsten. Svårtolkad på grund av skuren kontext.			Ritning 2, Lager 12 (Sektion C390)
66	Plundringsgrop	Nedgrävning	Plundring	Troligen en nedgrävning i samband med plundring av äldre byggnadsmaterial, se fyllning (K66)			Ritning 2 (Sektion C390)
67	Rasering	Fyllning	Plundring	Kalk, lera, något värmepåverkad med tegelkross och lite träkol. Något poröst och fuktigt. Rasering.			Ritning 2, Lager 7 (Sektion C390)
68	Bärlager	Lager	Uppbyggnad	Finkornig sand. Bärlager under en äldre stensättning			Ritning 2, Lager 8 (Sektion C390)
69	Tröskelsten (?) med stensättning	Konstruktion		En 0,80 m lång sten, 0,10 m tjock som följs av cirka 2 meter stensättning åt väster. Möjligen en äldre ingång till befintlig byggnad.			Ritning 2, Lager 9 (Sektion C390)
70	Plundringsgrop	Nedgrävning		Troligen en äldre nedgrävning för att återanvända byggnadsmaterial, kanske grundstenar.			Ritning 2 (Sektion C390)
71	Fyllning i plundringsgrop	Fyllning		Brunt, poröst och något kompakt lera med inslag av sten. Känns omrört med sandlinser. Fyllning i nedgrävning (K70)			Ritning 2, Lager 10 (Sektion C390)
72	Omrörd kulturjord	Fyllning	Modern brunnsfyllning	Brunmelerad, fet lera med inslag av tegel och kalk. Omrörd kulturjord			Ritning 2, Lager 6 (Sektion C390)
73	Omrörd kulturjord	Lager/Fyllning		Inslag av sten			Ritning 2, Lager 5 (Sektion C390)
74	Rasering	Fyllning		Brunvit melerad. Lera/kalkbruk, något poröst och kronkornigt. Troligen en äldre byggnad som avrivits.			Ritning 3, Lager 13 (Sektion C390)
75	Rasering	Lager	Destruktion	Kalkbruk/lera, relativt poröst.			Ritning 4, Lager 1 (Sektion C321)
76	Sättsand/lera för äldre husgrund	Lager	Konstruktion	Melerad sand/lera. Nivellering av husgrund eller dränering			Ritning 4, Lager 2 (Sektion C321)
77	Sättilera för äldre husgrund/lergolv/utjämning	Lager	Konstruktion	Beige fet lera utan komponenter, ompakt. Stabilisering av husgrund, men kan också utgöra delar av ett lergolv. Kan också vara utjämning ovanpå äldre bebyggelse			Ritning 4, Lager 3 (Sektion C321)
78	Äldre husgrund			Kan vara delar av en äldre grundmur då två stenar ligger ovanpå varandra. Den nedre av stenarna är röd.			Ritning 4, under lager 3 och väster om lager 1 (Sektion C321)
79	Sättilera för äldre husgrund		Konstruktion	Brun, kompakt lera som fungerat som nivellering sättilera för äldre husgrund. Innehåller också sten			Ritning 4, Lager 6 (Sektion C321)

Kontext	Sakord	Typ	Tillkomst	Beskrivning	Fynd/ LUHM 33113	Analys	Fältriting/Lager
80	Sättsand för grundmur		Konstruktion	Möjlig rest efter en plundrad grundmur mellan två större stenar och ovanpå sättlera för en husgrund, jämför K23/24			Ritning 4, ovanpå Lager 6 (Sektion C321)
81	Lergolv	Lager	Konstruktion	Beigebrun fet lera. Lergolv. Golvet sträcker sig omkring 4 meter västerut på ett djup av 0,90 meter	LUHM 33113:1 Botten på en kanna. Äldre rödgods. Datering 12-1400		Ritning 4, Lager 7 (Sektion C321)
82	Möjligt nedbrutet trägolv	Lager	Konstruktion	Brun, fet lera, möjligen något gödlig eller kan vara bark/trä. Hårt packat. Under K81, ett lergolv		Makrofossil PM1	Ritning 4, Lager 11 (Sektion C321)
83	Kalkbruk	Rasering		Kalkbruk/lera			Ritning 4, Lager 4 (Sektion C321)
84	Omrörd kulturjord	Uljämning	Destruktion	Brun, porös, lerinblandad sand. Övertäckning och utjämning av äldre husgrund			Ritning 4, Lager 5 (Sektion C321)
85	Grundmur		Konstruktion	Likt grundmur K23 med två stenar med sättsand emellan (K86), troligen en plundrad grundmur			Ritning 4 (Sektion C321)
86	Sättsand för grundmur			Möjlig rest efter en plundrad grundmur mellan två större stenar och ovanpå sättlera för en husgrund			Ritning 4 (Sektion C321)
87	Lergolv med smutslager	Lager	Konstruktion/Brukning	Lera med rikligt inslag av träkol. Golv med brukslager			Ritning 4, Lager 8 (Sektion C321)
88	Lergolv	Lager	Konstruktion/Brukning	Brunbeige lera med inslag av tegelkross. Ovan brukningslager K87			Ritning 4, Lager 9 (Sektion C321)
89	Rasering	Lager	Destruktion	Storstenstegel och kalkbruk			Ritning 4, Lager 10 (Sektion C321)
90	Brandpåverkat (trä)golv	Konstruktion	Destruktion	Brun fet lera med något hårt packat organiskt inslag, eventuellt trä som K82, men med inslag av träkol och tegel. Förstört i samband med en brand. Ovanpå lergolv K81.			Ritning 4, Lager 13 (Sektion C321)
91	Stenläggning	Konstruktion		Äldre stenläggning påträffad på 0,20 meters djup			Ritning 4, Lager 12 (Sektion C321)
92	Stenansamling	Fundament	Konstruktion	I stenläggning K91 dokumenterades ett område med större stenar än stenläggningen. I sektion omfattar ansamlingen en bredd av 0,80 meter ner till ett djup av 0,50 meter			Ritning 4, ansamling i Lager 12 (Sektion C321)
93	Stenläggning/stolpskoning	Konstruktion	Konstruktion	Plundrad stenläggning, eventuell en stolpskoning			Ritning 4, Lager 14 (Sektion C321)
94	Fyllning i stolphål	Fyllning	Destruktion	Melerad, beige, kompakt, torr lera. Igenfyllning av stolphål			Ritning 4, Lager 15 (Sektion C321)
95	Möjligt nedbrutet (trä)golv		Brukning	Brun, fet lera, möjligen något gödlig eller kan vara bark/trä. Hårt packat. Som K82 men utan träkol och tegel		Makrofossil PM3; 14 C ålder BP 295 BC ±30 95.4% probability BC 389 - BC 346 (28.0%) BC 315 - BC 203 (67.2%)	Ritning 4/5, Lager 16 (Sektion C321)
96	Lergolv	Lager	Konstruktion	Gulbeige lera, kompakt och finkornigt, torrt.			Ritning 4, Lager 17 (Sektion C321)
97	Övertäckning	Lager	Destruktion	Brun, något porös lera med sandinslag, kalkprickar, tegelkross med områden med tegelansamlingar. Troligen övertäckning av bebyggelseämningar.			Ritning 4, Lager 18 (Sektion C321)
98	Rasering i ugn	Lager	Brukning	Träkol, tegelkross, kalkbruk, lera, bränd lera. Något kompakt, torrt, finkornigt.		Makrofossil PM2; 14 C ålder BP 1264 AD ±27 95.4% probability AD 1276 - AD 1312 (64.0%)	Ritning 5, Lager 19 (Sektion C321)
99	Del av ugn	Lager	Brukning	Orange bränd lera, träkol, tegelkross och bitar av tegel, kalkbruk, lera. Något kompakt, torrt, finkornigt. Väldigt lokalt på en yta om 1,50 meter.			Ritning 5, Lager 20 (Sektion C321)
100	Stolphål/grop	Nedgrävning	Konstruktion	Cirka 0,50 m bred nedgrävning till ett djup av 0,30 m. Kan ha varit del av en ugnkonstruktion, kanske för en stolpe eller en borttagen sten			Ritning 5, Lager 22 (Sektion C321)
101	Stolphål/grop	Fyllning	Destruktion	Igenfyllning av K100 som kan ha utgjort en del i en ugnkonstruktion (jämför K99)			Ritning 5, Lager 21 (Sektion C321)

Kontext	Sakord	Typ	Tillkomst	Beskrivning	Fynd/ LUHM 33113	Analys	Fältriting/Lager
102	Lergolv	Lager	Konstruktion	Gulbeige kompakt lera	LUHM 33113:2-3. Yngre rödgodskärl. Glaserad		Ritning 5, Lager 23 (Sektion C321)
103	Bränd lera/del av en ugn	Lager	Konstruktion	Ovanpå ett annat lager med bränd lera (K99)			Ritning 5, Ovanpå Lager 20 (Sektion C321)
104	Lergolv	Lager	Konstruktion	Ovanpå ett annat lager med bränd lera (K103)			Ritning 5, (Sektion C321)
105	Brandlager	Lager	Brukning	Träkol och aska med inslag av kalk	LUHM 33113:4. Yngre rödgodsskål. Datering 16–1800-tal		Ritning 5, (Sektion C321)
106	Stenpackning	Fyllning	Konstruktion	På ett djup av 0,30 m. Blandade stenstorlekar, möjligen del av en äldre grundmur.			Ritning 1/2, Lager 4
107	Grop	Nedgrävning	Nedgrävning	Troligen sentida nedgrävning. Under stenläggning K91.			Ritning 5, Lager 25
108	Omrörd kulturjord	Fyllning	Destruktion	Gråbrun, fet lera med inslag av kalkbruk, träkol, tegelkross. Kanske fyllning efter plundring av byggmaterial. Yngre än ugnskonstruktionen K20 m fl.			Ritning 5, Lager 24
109	Stabilisering av grundmur	Lager	Konstruktion	Beigebrun, fet, kompakt lera utan komponenter förutom kalk. Stabilisering av grundmur			Ritning 5, Lager 26
110	Stolphål/grop	Nedgrävning	Konstruktion	Cirka 0,40 meter bred nedgrävning med ett djup av minst 0,20 meter (schaktbotten). Kan ingå i en byggnad. Nedgrävd i stabiliseringsmaterial (K109)			Ritning 5, Lager 29
111	Fyllning i stolphål/grop	Fyllning	Destruktion	Fyllning i stolphål eller grop (K110). En sten förekommer som kan vara en stenskoning. Rasering av en byggnad			Ritning 5, Lager 28
112	Rasering	Lager	Destruktion	Träkol ovanpå ett destruerat stolphål (K111). Brand?			Ritning 5
113	Rasering	Lager	Destruktion	Bränd orange lera. Kompakt, finkornig och torr. Kollapsad ugn eller värmepåverkad vägg.			Ritning 5, Lager 30
114	Stenläggning på äldre markhorisont	Lager	Konstruktion/Destruktion	Äldre stenläggning mitt ett lager med brun fet lera med inslag av träkol, tegel och kalk samt sten. Kanske ett stentlagt golv eller hårdgjord yta vid en ugn. Liknande massor utan sten ligger även ovanpå som under stenläggning (K189)			Ritning 5, Lager 31
115	Befintlig brunn						
118	Befintlig brunn grävatten						
119	Grundmur	Sten-, tegelkonstruktion	Konstruktion	Större kantsten i rad, cirka 0,28*0,38 m. Två stenar togs bort På sektionssritningen framgår tydligare att det rör sig om en cirka 0,60 m bred mur på ett djup av 0,30–0,50 m under dagens marknivå. Sättlera förekommer under muren			Ritning 2, i Lager 1
120	Befintlig brunn						
122	Befintlig va brunn						
126	Brunn på gårdsplan						
129	Mur	Sten-, tegelkonstruktion	Konstruktion	Troligtvis en äldre ägo gräns. Stenarna satta i fet kompakt lera			12, L2
140	Grindstenar						13
141	Bef grindsten						13
142	Mur ägo gräns	Sten-, tegelkonstruktion		Muren vilar på morän som kommer på ett djup av 0,50 m			13
143	Stubbe						13
144	Befintlig grindsten	Sten-, tegelkonstruktion					13
145	Stubbe i schakt	Lager fyllning	Destruktion	del i äldre allé			
152	Stensatt brunn befintlig	Sten-, tegelkonstruktion					
156	Dike	Lager fyllning		Morän först på schaktbotten. Tycks vara en nedgrävning fram till stenarna. Fyllning brun uttorkad sandinblandad lera med inslag av kalk och sten samt enstaka rött tegel			
157	Fyllning i dike	Lager fyllning					
161	Stenläggning-0,40 m						
162	Stenläggning	Stenkonstruktion	Konstruktion	Dokumenterad på 1 meters djup med en omfattning på cirka 5 meter norrut i schaktet			Ritning 15
165	Tegelkulvert	Sten-, tegelkonstruktion	Konstruktion	Tegelkonstruktion med antydning till valv och med fogar av lera. 12x26x9 cm tegelbrockor. Röda med gula stråk. Kan vara medeltida. Eventuellt en vattenkulvert på 0,75 m djup. En lerpackning omkring sten och tegel med antydning till hålrum			Ritning 13/Lager 2 (Sektion)

Kontext	Sakord	Typ	Tillkomst	Beskrivning	Fynd/ LUHM 33113	Analys	Fältriting/Lager
166	Plundringsgrop	Destruktion	Nedgrävning	Nedgrävning möjlig för att komma åt byggnadsmaterial. Fyllt med kalkbruk (K167)			Ritning 5 (Sektion C321)
167	Plundringsgrop	Fyllning	Destruktion	Kalkbruk och lera utan andra komponenter ovanpå del av en sten som skymtar i schaktbotten, kan vara en mur.			Ritning 5, Lager 32 (Sektion C321)
168	Stenläggning/Rasering	Lager	Konstruktion/Destruktion	Äldre stenläggning på ett lager med brun fet lera med inslag av träkol, tegel och kalk samt sten. Kanske ett stentäglagt golv eller hårdjord yta vid en ugn. Likadana massor ligger även längre österut.			Ritning 5, Lager 33 (Sektion C321)
169	Rasering	Lager	Destruktion	Kalkbruk, sand och sten, troligen från plundring av grundmur (jämför K17)			Ritning 5, Lager 34 (Sektion C321)
170	Packningslera kring grundmur	Lager	Konstruktion	Finkornig lerinblandad sand. Packning kring grundmur (K17)			Ritning 5, Lager 35 (Sektion C321)
171	Packningslera kring grundmur	Lager	Konstruktion	Brun, fet lera med inslag av träkol, tegelkross. Något fuktig. Packning kring grundmur (K17). Med oklar anledning sträcker sig packningsleran ytterligare 2 meter väster om grundmuren i ett 0,40 m tjockt lager. Möjlig för att nivellera byggnaden i en slutning åt sydväst.			Ritning 5, Lager 36 (Sektion C321)
172	Rasering	Lager	Konstruktion/Destruktion	Ett 0,60 m brett område med rött tegel och träkol. Möjlig rasering efter en teglad byggnad. I väster är lagret skuret av ett kabelschakt.			Ritning 5, Lager 38 (Sektion C321)
173	Brandlager	Lager	Destruktion /Brukning	Ett lager med träkol dokumenterades ovan schaktbotten på en bredd av 0,40 m i sektionen.			Ritning 5, Lager 40 (Sektion C321)
174	Rasering	Lager	Destruktion	Kalkbruk ovanpå brandlager (K173) i ett dygt 0,10 m tjockt lager med en bredd av 0,40 m. Skuret i väster av en nedgrävning (K175)			Ritning 5, Lager 41 (Sektion C321)
175	Stolphål/Vattenschakt?	Nedgrävning	Konstruktion	En nedgrävning med en bredd av 0,30 m dokumenterades på 0,60 m djup. Möjlig ett stolphål då sidor är vällidigt raka. Kan även vara ett vattenschakt då en brunn finns på södra schaktväggen			Ritning 5, (Sektion C321)
176	Igenfyllning nedgrävning	Fyllning i nedgrävning	Destruktion stolphål/fyllning i ledningsschakt	Grå kulturjord med kalkbruk, träkol.			Ritning 5, Lager 42 (Sektion C321)
177	Sand i ledningsschakt	Fyllning	Destruktion	Igenfyllning av ledningsschakt alternativt fyllning i stolphål för att dränera träet.			Ritning 5, Lager 43 (Sektion C321)
178	Äldre markhorisont	Lager	Brukning	Brungrå, finkornig lera med grusinslag, fuktig. Äldre markhorisont längst ner mot schaktbotten.	LUHM 33113:5. Äldre rödgodskeramik. Karl. 1200–1400-tal	PM5; 14 C ålder BP 831 AD ±27 95.4% probability AD 777 - AD 779 (0.8%) AD 883 - AD 993 (94.5%)	Ritning 5, Lager 45 (Sektion C321), Ritning 9 (Sektion C391)
179	Äldre markhorisont II	Lager	Brukning	Brungrå, finkornig lera med grusinslag, kalkbruk och småsten. Fuktig. Markhorisont längst ner mot äldsta markhorisonten	LUHM 33113:6. Yngre rödgodskeramik. Karl.	PM6	Ritning 5, Lager 46 (Sektion C321), Ritning 9 (Sektion C391)
180	Brandlager	Lager	Destruktion	Svartgrå, fet lera med träkol, kalk och tegel ovanpå markhorisont (K179). Breder ut sig omkring 4 meter västerut med upp emot 0,40 meter tjocka lager.			Ritning 5, Lager 44 (Sektion C321)
181	Grundmursgrop	Nedgrävning	Konstruktion	Nedgrävning för att uppföra en byggnad med gråstensmur (K30)			Ritning 9 (Sektion C391)
182	Plundringsgrop	Nedgrävning	Destruktion	Nedgrävning som troligen uppkom då en byggnad (K30) revs.			Ritning 8/9 (Sektion C391)
183	Rasering	Lager	Destruktion	Cirka 0,10 meter tjockt lager med kalkbruk och tegelkross väster om grundmur (K30) på ett djup från 0,30 meter sluttande ner till 0,70 meter. Kan ha tillkommit då byggnaden revs. Ovanpå markhorisont (K178)			Ritning 9 (Sektion C391)
184	Ledningsbrunnsschakt	Nedgrävning		Moderns nedgrävning från år 2019 för att åtgärda ett akut problem med avloppsanordning på fastigheten. Ej anmält till länsstyrelsen. Fyllning 122 moderna massor av sand/stenmjöl			Ritning 8
185	Äldre gårdsplan	Lager	Konstruktion	Tegelkross, troligen en föregångare som gårdsplan/hårdjord yta under stenläggning (K31) och ovan markhorisont (K179)			Ritning 9 (Sektion C395)
186	Grop	Nedgrävning	Destruktion	Nedgrävning, möjlig för att återbruka byggnadsmaterial			Ritning 4 (Sektion C321)

Kontext	Sakord	Typ	Tillkomst	Beskrivning	Fynd/ LUHM 33113	Analys	Fältriting/Lager
187	Stenläggning	Gång	Konstruktion	En cirka 0,60 meter bred stenlagd gång i markhorisont (K95)			Ritning 5 mot schaktbotten i Lager 16 (Sektion C321)
188	Gränsområde för kollapsad vägg	Nedgrävning	Konstruktion/Destruktion	Troligen utgör området platsen för en tidigare vägglinje som kollapsat (K113)			Ritning 5, västra kanten av K30
189	Utjämning	Lager	Destruktion	Brun fet lera med inslag av träkol, tegel och kalk samt sten som täcker en underliggande stenläggning (K114)			Ritning 5, Ovanpå lager 31 (Sektion C321)
190	Ledningsschakt	Nedgrävning	Destruktion	Moderns ledningsschakt, en elkabel framkom men det finns förmodligen fler ledningar djupare då nedgrävningen är bred.			Ritning 5 (Sektion C321)
191	Packningslera kring grundmur	Lager	Konstruktion	Brungrå lera med inslag av träkol, tegelkross. Sättlera kring grundmur K119			Ritning 2, Lager 1 (Sektion 390)
192	Kabelschakt eller liknande	Nedgrävning		Nedgrävning med oklar funktion och återfyllt med moderna bärlager, förekommer över hela södra sektionen så det rör sig förmodligen om ett äldre schakt längre söderut			Ritning 2 (Sektion 390)
193	Plundringsgrop	Nedgrävning	Destruktion	Nedgrävning, möjligen för att återbruka byggnadsmaterial			Ritning 3, (Sektion C390)
194	Fyllning i plundringsgrop	Fyllning	Destruktion	Fyllning i nedgrävning (K193). Förmodligen samma som K84. Brun, porös, lerinblandad sand. Övertäckning och utjämning av äldre husgrund			Ritning 3 (Sektion C390)

Makroskopisk analys av jordprover från Dalby kungsgård 60:1

Teknisk rapport

Jens Heimdahl, Arkeologerna – Statens historiska museer 2021-12-20

Bakgrund

Under den arkeologiska undersökningen vid Dalby Kungsgård 60:1 (Projekt A_2019_0097, Lst dnr 431-19121-2019) insamlades sex jordprover för makroskopisk analys med fokus på växtrester. Provtagningen skedde i kulturlager i sektioner, och bestod främst av äldre bruks- och markhorisonter.

Målsättningen med den makroskopiska analysen har varit att försöka spåra aktiviteter och miljöer inom den undersökta lämningen i syfte att komplettera och pröva de arkeologiska tolkningarna. Ytterligare en målsättning har varit att söka efter lämpligt material för ¹⁴C-analys.

Metod och källkritik

Provtagningen genomfördes av arkeologerna under utgrävningen. Inkomna till laboratoriet preparerades proverna genom flotation enligt metod beskriven av Wasylikowa (1986) och våtsiktades i siktar med minsta maskstorlek 0,25 mm. Även den kvarvarande flotationsresten av tyngre minerogent material våtsiktades och genomsöktes. Efter floteringen samlades provet upp och förvarades fuktigt i en tillsluten plastpåse till dess det analyserades. Identifieringen av materialet skedde under ett stereomikroskop med 7–60 gångers förstoring. I samband med bestämningarna utnyttjades litteratur (främst Von Jacomet 2006 och Cappers m. fl. 2012) samt referenssamlingar av recenta fröer. Den makroskopiska analysen har främst behandlat växtmakrofossil (som inte är ved eller träkol), men även puppor, fekalier, smältor, slagg, ben mm har eftersökts. Fröer och frukter har räknats till antal, men vid förekomst mer än 100 st har en delmängd räknats och den totala mängden uppskattats utifrån detta.

De provtagna brukslagren definierades i allmänhet med skarpa kontakter mot moderna fyllnader eller markbeläggningar som visar att den postdepositionella bioturbationen varit begränsad, och i de flesta fall försumbar. Materialet bedöms huvudsakligen ligga *in situ* sedan övergivandet och eventuell omlagring av material har således skett *innan* depositionstillfället. I vissa lager kan postdepositionell bioturbation ha skett genom nedträngning av växtrötter men detta verkar inte nämnvärt ha påverkat det makrofossila innehållet i dessa lager. Detta förhållande verkar bekräftas av provernas makrofossila innehåll. De oförkolnade fröer som påträffades var hårt slitna och speglar ingen yngre flora.

Analysresultat

I resultattabellen har en del av materialet (det som inte är förkolnade fröer och frukter) kvantifierats enligt en grov relativ skala 1–3 prickar, där 1 prick innebär förekomst av enstaka (ca 1–5 st.) fragment i hela provet. 2 prickar innebär att materialet är vanligt – att det i stort sett hittas i alla genomletningar av de subsamplingar som görs. 3 prickar innebär att materialet är så vanligt att de kan sägas vara ett av de dominerande materialen i provet och man hittar det var man än tittar. Förkolnat och oförkolnat material har separerats i tabellerna.

Dalby kungsgård		Prov	1	2	3	4	5	6
A_2019_0097		Ritning	4	5	5	12	6	6
		L	11	19	16	1	45	46
		Kontext	Markhorisont	Brand/rasering	Markhorisont gårdsplan	Markhorisont under mur	Äldre markhorisont	Brukningshorisont
		Analyserad vol. l	2,1	1,9	1,8	2,2	2	1,9
	Vedartade växter	Obränt träflis och bark (0-3)	•••		•••			
		rkolnade enbarr (<i>Juniperus communis</i>)				••		
		Kvistar				•		
		Träkol		•••	•	••	••	••
	Örtartade växter	Örtartade fragment			•••			
	Mossa	Mossa (olika arter)			••			
	Köksavfall	Hasselnötsskal (<i>C. avelana</i>)			••			
		Däggdjurs- och fågelben		••	•			••
		Fiskben och -fjäll		•	•		•	••
	Övrigt	Kalkbruk						••
Oförkolnade fröer								
Äng	Grästarr-typ	<i>Carex canescens</i> -type			15			
	Slankstarr-typ	<i>Carex flacca</i> -type	1		41			
	Knaggelstarr-typ	<i>Carex flava</i> -type			30			
	Hundstarr-typ	<i>Carex nigra</i> -type			22			
	Småsäv (ospec.)	<i>Eleocharis/Scirpus</i> sp.			24			
	Smörblomma	<i>Ranunculus acris</i>			1			
	Knölsyska	<i>Stachys palustris</i>			21			
Ogräs	Vägmålla	<i>Atriplex cf. patula</i>			1			
	Svinmålla-typ	<i>Chenopodium album</i> -type	5		300			
	Åkertistel	<i>Cirsium arvense</i>			2			
	Revormstörel	<i>Euphorbia helioscopia</i>	1		1			
	Jordrök	<i>Fumaria officinalis</i>			1			
	Vitplister	<i>Lamium album</i>			5			
	Komdådra	<i>Neslia paniculata</i>			6			
	Pilört	<i>Persicaria laphatifolia</i>			1			
	Trampört	<i>Polygonum aviculare</i>			1			
	Revmörblomma	<i>Ranunculus repens</i>			1			
	Åkerrätika	<i>Raphanus raphanistrum</i>				1		
	Krusskräppa	<i>Rumex cf. crispus</i>	1		31			
	Smällglim	<i>Silene vulgaris</i>			1			
	Besksöta	<i>Solanum dulcamara</i>			1			
	Våtarv	<i>Stellaria media</i>			42			
Penningört	<i>Thlaspi arvense</i>			4				
Brännässla	<i>Urtica dioica</i>			200				
Bär	Hallon	<i>Rubus idaeus</i>	1					5
Odlade	Trädgårdsmålla	<i>Atriplex cf. hortensis</i>			1			
	Svartsenap	<i>Brassica nigra</i>			1			
	Kål (ospec.)	<i>Brassica cf. oleracea</i>			2			
	Rova	<i>Brassica cf. rapa</i>			3			
	Morot	<i>Daucus carota</i>			1			
	Humle	<i>Humulus lupulus</i>	1					
	Lin	<i>Linum usitatissimum</i>			1			
	Kransborre	<i>Marubium vulgare</i>			1			
Fläder	<i>Sambucus nigra</i>	10		200	45		300	
Förkolnade fröer								
Äng	Knaggelstarr-typ	<i>Carex flava</i> -type				1		
Ogräs	Klätt	<i>Agrostemma githago</i>					1	
	Svinmålla-typ	<i>Chenopodium album</i> -type					1	
	Brunört	<i>Prunella vulgaris</i>					1	
Bär	Enbär	<i>Juniperus communis</i>				2		
Odlat	Havre	<i>Avena cf. sativa</i>		1				
	Sädeskorn (ospec.)	Cerealiea indet	1	2		1	8	
	Skalkorn	<i>Hordeum vulgare</i> ssp. <i>vulgare</i>	1	2		1	7	
	Humle	<i>Humulus lupulus</i>		1				
	Råg	<i>Secale cereale</i>					1	
	Brödvete	<i>Triticum aestivum</i>					3	

Diskussion

De sex proverna har tagits i olika sektioner, i allmänhet långt ifrån varandra, och speglar vitt skilda kontexter. Till följd av detta diskuteras proverna här var för sig.

Prov 1: Gammal marknivå (Lager 11, ritning 4)

Vid sidan om träflis var detta lager relativt fattigt till innehållet. I materialet märks ett visst inslag av hushållsavfall i form av fiskben/fjäll, förkolnad säd och bryggeriavfall i form av en humlefrukt. Enstaka fröer från olika ogräs och ängsväxter som möjligen kan tolkas som spår av stalldynga påträffades också. Utifrån innehållet förefaller denna miljö främst ha präglats av köksverksamhet, och den bör ha legat relativt nära bostads- eller kokhus. Fåhus verkar inte ha legat i närheten.

Prov 2: Brand-/raseringslager – 1399? (Lager 19, ritning 5)

Vid sidan om träkol innehöll detta lager relativt rikligt med köksavfall i form av benfragment och rester av fisk. I materialet fanns också en hel del förkolnad säd i form av korn och havre, samt en förkolnad frukt av humle. Det är troligt att säden tillsammans med humlefrukten utgör ett bryggeriavfall.

Prov 3: Dyngrik markhorisont/gårdsplan ovan morän (Lager 16, ritning 5)

Detta prov innehåller tydliga indikationer på att ha tagits i ett välgödslat kålgårdslager, något som också överensstämmer med den stratigrafiska beskrivningen. Lagret innehåller rikligt med spår efter odlade grödor som kål, rova, morot och trädgårdsmålla. Även medicinalväxter kranstorre hör troligtvis till de odlade växterna här, Massförekomsten av fläderkärnor visar att ett fläderträd stått i denna trädgård. Jorden visar tydliga spår av att främst ha gödslats med stalldynga, och i odlingen har en rik och näringsälskande ogräsflora utvecklats. I materialet finns också spår av jordförbättring med hushållsavfall i form av ben och nötskal, men inga tydliga spår efter gödning med latrin, men möjligen kan linfröet och fröet av svartsenap härröra från latrinavfall.

Prov 4: Marklager under mur/ägogräns i höjd med Lundavägen (Lager 1, ritning 12)

Provet karaktäriseras av förkolnat enris (barr och bärkärnor) samt köksavfall i form av lite förkolnad säd och fiskfjäll. Sannolikt är även enriset att räkna till köksavfallet. Avfallet visar på hushållsaktiviteter på platsen före det att muren uppfördes.

Prov 5: Äldre markhorisont (Lager 45, ritning 6)

Köksavfall i form av förkolnad säd och åkerogräs (klätt mm) karaktäriserade detta prov. Säden domineras av skalkorn, men även vete och råg påträffades. Inget andra material påträffades i provet, varken animaliskt eller vegetabiliskt.

Prov 6: Brukslager på äldre markhorisont (Lager 46, ritning 6)

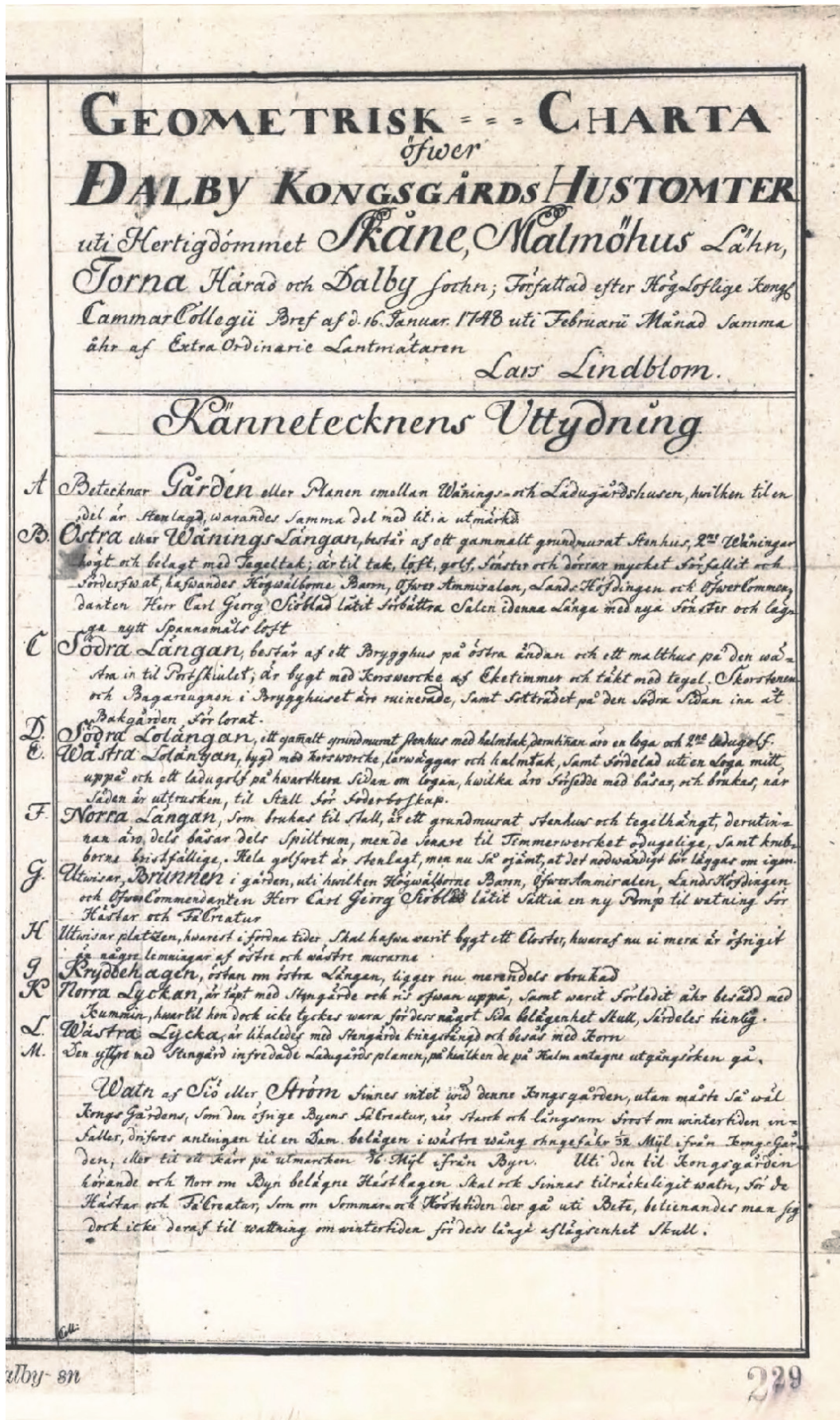
Innehållet i detta prov var mycket enahanda och skiljde sig radikalt från det i markhorisonten (prov 5). Här fanns relativt stora mängder djur och fiskben, samt en massförekomst av fläderkärnor. Uppenbarligen har en fläder vuxit mycket nära, och platsen har troligen använts för matberedning.

Referenser

Cappers, R. T. J., Bekker, R. M. & Jans, J. E. A., 2012: *Digital Seed Atlas of the Netherlands*, (2nd edition). Groningen Institute of Archaeology. Groningen

Von Jacomet, S., 2006: *Identification of cereal remains from archaeological sites*. 2nd ed. IPAS Basel University, Basel

Wasylikowa, K., 1986: Analysis of fossil fruits and seeds. I Berglund, B. E. (ed.): *Handbook of Holocene Palaeoecology and Palaeohydrology*. John Wiley & Sons Ltd. 571-590

UPPSALA
UNIVERSITET

Ångströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Kol-14 gruppen

Besöksadress:
Ångström Laboratoriet
Lägerhyddsvägen 1

Postadress:
Box 529
751 20 Uppsala

Telefon:
018 – 471 3124

Telefax:
018 – 55 5736

Hemsida:
<http://www.tandemlab.uu.se>

E-post:
radiocarbon@physics.uu.se

Uppsala 2021-04-14

Erik Ogenhall
Statens Historiska Museer
Arkeologerna
Hållnäsgratan 11
752 28 UPPSALA

Resultat av ^{14}C datering av makrofossiler från Dalby, Skåne. (p 3438)

Förbehandling av makrofossiler:

1. 1 % HCl tillsätts (10 h, under kokpunkten) (karbonat bort).
2. 0.5 % NaOH tillsätts (1 h, 60 °C). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före mätningen av ^{14}C -innehållet i acceleratoren förbränns det tvättade och intorkade materialet; surgjort till pH 4, till CO_2 -gas som i sin tur grafiteras genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

RESULTAT

Labnummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}\text{‰}$ V-PDB	^{14}C ålder BP
Ua-69498	P2	-23,9	687 ± 27
Ua-69499	P3	-25,6	2 245 ± 30
Ua-69500	P5	-22,3	1 119 ± 27

Med vänliga hälsningar

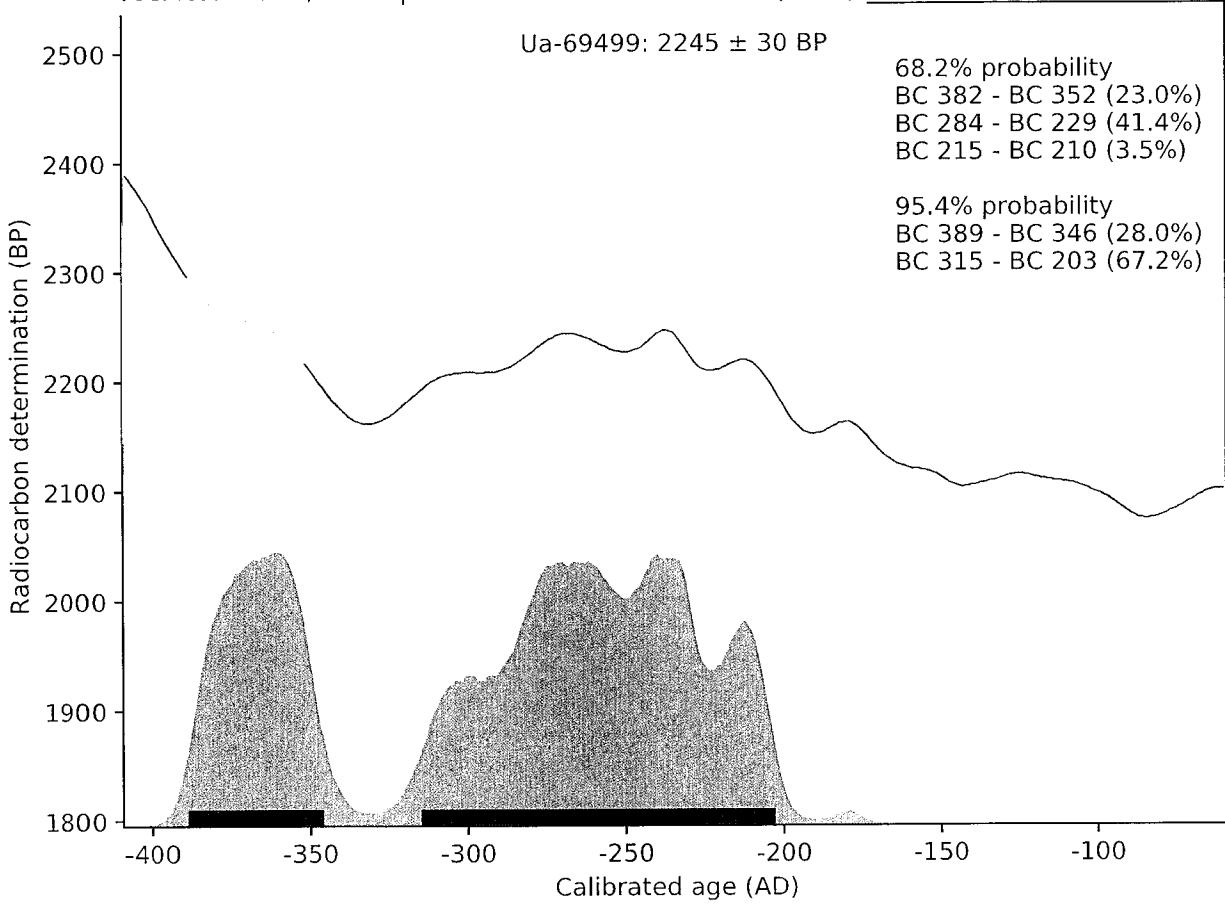
Karl

Håkansson

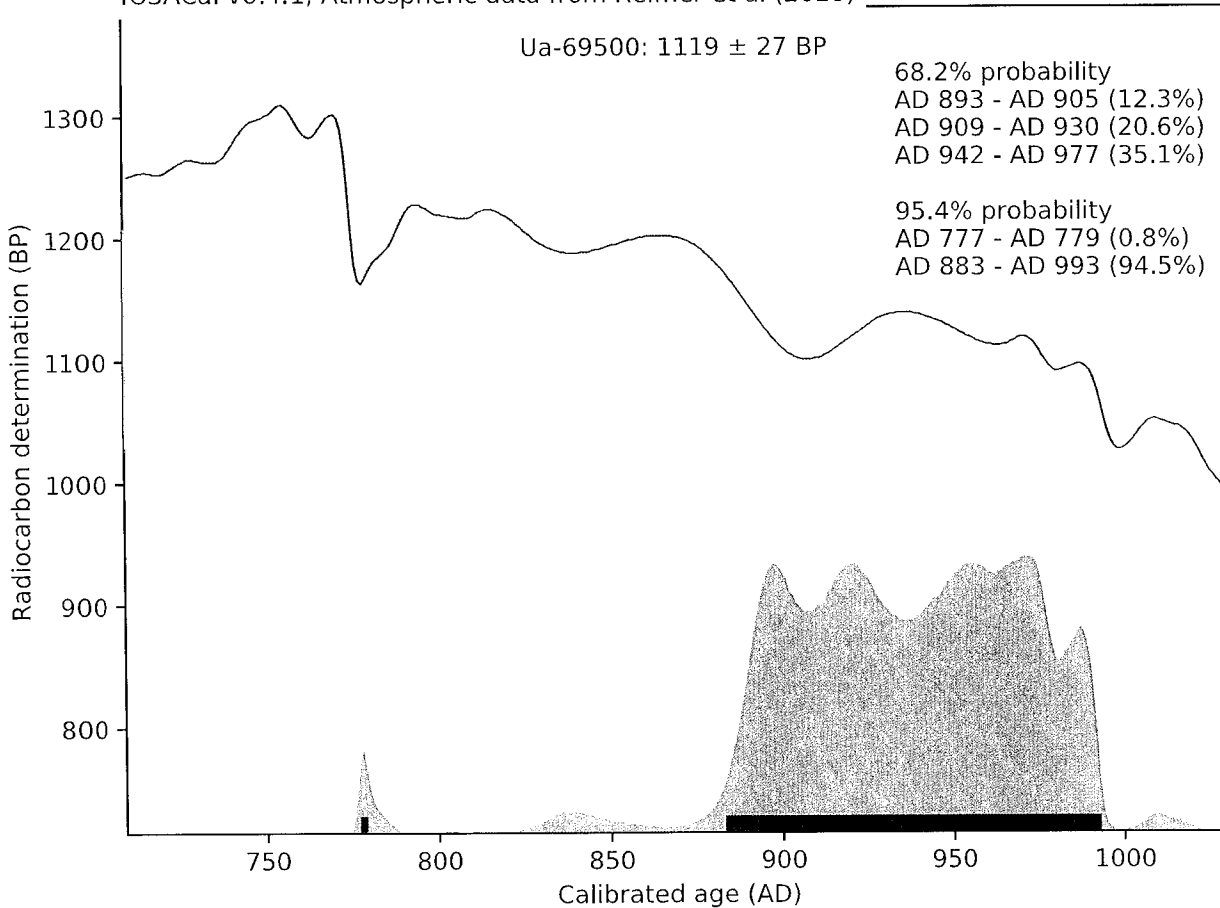
Karl Håkansson/Lars Beckel

Elektroniskt undertecknad
av Karl Håkansson
Datum: 2021.04.14
17:01:48 +02'00'

IOSACal v0.4.1; Atmospheric data from Reimer et al (2020)

IOSACal v0.4.1; Atmospheric data from Reimer et al (2020)

Bilaga 6. Flygfotoграфи cirka 1960, Lantmäteriet
Gul stjärna visar en trädgård med gångstruktur norr om kungsgården

2025

2025:1 Dalby 60:1. Fornlämning L1988:753/RAÄ Dalby 40:3, L1988:1502/RAÄ Dalby 40:2, L1988:815/RAÄ Dalby 40:1. Dalby Kungsgård, Dalby socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning och kontroll år 2020. Aja Guldåker.